

22

23

~~scribble~~

21

20

142.

—

KAZINCZY FERENTZ

KÜL-FÖLDI

JÁTSZÓ-SZÍNJE.

ELSŐ KÖTET

HAMLET. - STELLA. - MISSZ SZÁRA SZAMPSZON.

KASSA
ELLING
Kir. priv. K.

PRONAYHOZ,

CSANÁD VÁRMEGYE

FŐ-ISPÁNJÁHOZ,

KIRÁLYI BELSŐ TITKOK

TANÁTSOSÁHOZ.

Edes álmom é vagy Valóság a' mit látok? — Budának útfáin nem az az elaffzonyosodott, el-puhútt Nép tolong, mellyet még tavaly nap-paizsok alatt, le-

vontt süvegekkel , fel-tornyozott hájjal ,
tarka strimfliben láttam sétálgatni ; Hazám'
Anyá-városában nem hallom többé úgy ,
mint ez előtt még kevéssel , tsak annak a'
Nemzetnek mormogását , a' melly eránt Ha-
milcari idegenséget igyekeztek belénk önteni
hanyatlásunkat előre - látott Atyáink : —
ímé közelítő ló - kopogást hallok , a' lobogó
kálpag , a' sűgár kóltság - toll , az idegen
szabású hofzas tóga helyjett fel-öltött ka-
tonás sagum , a' tsillámló széles kard , 's
tarsolyain vissza - nyertt Koronánk' képe vagy
az ör - bagoly , a' tárogató síp' keserves em-
lékezetű hangja , a' kard - tsörtetés , az ágas-
kodó lovak' nyerítése Hazámnak

kegyelmes Istenségei! mi ez illy hirtelen?
illy véletlenül? — Látom, látom ki-józa-
nodtunk részegültségünkben, 's érzük hogy
az az aqua tofana, mellyel némely ből-
dogtalan udvari Tanácsos még el-felejthe-
tetlen kegyességű Affzonyunk II-dik MÁRIA
uralkodása alatt itatott, azt a' tüzet, a'
mellyet ők veszedelmesnek tartottak, és a'
mellyel mi, — mi, eggy maroknyi Nép! —
MARIÁNAK igazgatására ajánlt Hazánkat
és egész Atyai örökségét annyi hatalmas
Ellenkezők' kezéből Európának bámulására
ki-ragadtuk, el-nem ólthatta; Látom,
hogy Hazánkban sok vizontagságaink után
végre fel-találtuk Hazánkat; hogy olly

fzemtelenül már nem patzkázik rajtunk gazdákön az a' bitang jövevény, kit a' Duna salakos tajtékjával hányt - ki partjainkra, és a' ki most balgatag bosszúságában igasságos örömünk' gyúladozásait — (kitsoda az, a' ki örökös fogságra kárhoztattván, ha a' fel - szabadító kegyelem - levél el - érkezik, Munkátsnak fog - lyukaiból lassú tsendes lépéssel mállzon - elő ?) — vadságnak nevezi. Imé Férfjaink 's Asszonyaink el - hányták a' költsönözött öltözetet; el - állottak a' káros idegen szokásoktól; most már, nem úgy mint ez - előtt kevéssel, gyönyörködve beszéllnek azon a' Nyelven, a' mellyen Etele és Etelka beszélt, 's nemes el - pirúlással

vallják - meg , hogy meg - tsalódtak , midőn
meg - romlott ízlések ennél a' kedves hang-
zásúnál szebbnek tartotta azt a' dörögő
zordon Nyelvet , a' melly semmire sem al-
kalmatossabb a' despotai hideg parantso-
lásnál.

Ó ne háborítsa fel senki böl dog el - ra-
gadtatásomat hideg fagyos okoskodásaival ;
engedjen szabad folyamatot böl dog örven-
dezésemnek , 's gyúlallza példám után szívét
annak érzésére , a' mit szívem érez ! Tu-
dom én , hogy a' FORGÁCS MIKLÓSOK
és TELEKY JÓZSEFEK tántoríthatatlan
Hazafiak voltak még akkor is , midőn raj-

tok Európai ruhát láttunk ; tudom , hogy BALOG és SZILY bajusz nélkül sem szólhatnak meg-rettenhetetlenebbül , mint ha orrok alól fél réfnyre nyúlna - le a' szint-úgy Magyar , mint Spanyol , Német és Belga 's Anglus bajusz ; tudom , hogy ezek a' külső jelenségek nem tsalhatatlan jelei annak , a' mit mutatnak : de ki ne fakadozzon örömsikoltozásra , midőn el-rontsolt , el-taposott Nemzetünk ismét fel-emeli a' porból fejét , és vissza-vévén Nyelvét , ruháját és szokásait , az lessz , a' mik ditső Eleink voltak ; az lessz , a' miről ez-előtt fél-esztendővel a' gyenge hit álmodni sem bátorkodott ; eggy szabad Nemzet , — eggy tulaj-

dön törvényeivel, nyelvvel, ruhával bíró
Nemzet, — egy oly Nemzet mellynek
minden tagja fegyvert viselni született, és
kefz őltalmazója Hazájának és Királyjának.

Győztünk ! 's most látjuk, hogy, ha
bár a' borongós időkben rettegésünk nem
vala is gyáva el-tsüggedés, tsak-ugyan ha-
szontalan kérésekkel terheltük az Egeket,
midőn azon esedeztünk, minek-előtte a'
mérték meg-tölt, hogy szünjenek-meg tsap-
kodni. Javunkra vált meg-aláztatásunk. A'
ki-állott vezzedelmek tanítottak-meg ben-
nünket hogy az Egyenetlenség, Versengés,
a' külföldi Affzonyok, öltözet és szokás, a'

Spártai mértékletességtől — miért Spártai?
nem szint olly igasságosan é Magyar, mint
Spártai? — a' Magyar mértékletességtől
való el-távozás olly közelyire ragadta vég-
ső el-pufztulásához Hazánkat, hogy még
Neve el-törlésétől-is méltán rétteghetett.
Ezek a' szomorú emlékezetű idők tanítottak-
meg bennünket arra, hogy Nyelvünk meg-
tartása 's el-terjesztése nélkül Hazánkban is
mindég idegenek leszünk, és a' Nemzet
nem különös Nemzet hanem csak Colonia
lesz; sőt egyedül ezeknek köszönhetjük azt,
hogy Hazai Litteraturánk a' Német Nyelv
terjesztgetése által vetélkedésre ingereltet-
vén, kevés idő alatt segítség nélkül is arra

a' magasságra lépett, a' mellyre külömben fél-század kívántatott volna.

Most, — most midön ezeket önnön veszedelmünk által tanúltuk-meg; — most midön a' hazafiúi hűség lelke mindenféle fá; — midön minden kéz azt, a' mit Hazánk' javára valónak esmér, önnön könnyebbsége fel-áldozásaival is tellyesíteni; — midön Títusunk' koronázására 's bődögságunk fel-állítására az Ország Nagyjai Budán öfzve-gyülekezve lesznek; — most kezd bennem újra éledni az a' remény, hogy Nyelvünket, Bihar és még egynehány Vármegyéknek bölts példájok szerént, köz dol-

gaink folytatására fordítjuk; — és közelebb-
ről az, hogy az Ország Gyűlése alatt Mel-
pomenének és Thaliának Magyar Templo-
mot szentelünk. Mi gátolhatná-meg azt
egyéb, hanemha ismét valamely felelet azt
adná, hogy a' Magyar Nyelv nem Játfzó
fzínre való; egyg olly felelet, melly nem
meg-tzáfolást, hanem egyg fzmorú néma
sóhajtást érdemel. — Egyg Cardinalis 's
Primas Hertzeg BATTHYÁNY, a' ki Nyel-
vünket olly különösen kedvelli, és hazafiúi
Íróinkat 's igyekezeteinket kegyesen bölde-
gítja; — az ESZTERHÁZYAK, GRASAL-
KOVITSOK, CSÁKYAK, KOHÁRYAK,
a' kik eddig a' Szépnek philosophusi érzése

által ösztönöztetvén, mivel Magyar darab-
jaink nem voltak; Német Játzókat vettek
védelmek alá; és — nevezek é még töb-
beket is? két gazdag és a' tudományokat
annyira betsülő Özvegy, ZICHYNÉ 's Ge-
neralis BELEZNAYNÉ, eggy ORCZY és
PODMANICZKY kéznek lesznek
mindent tenni. Lesznek Játzók, tsak, olly
Hazafiak légyenek, a' kik ezt az igyekeze-
tét ne tsak érzénnyel, hanem le-ereszke-
désekkel, 's javallásokkal is, éleffzék. És,
ha a' Laudon - Sophocles, tölgy-fa ággal
fel-koszorúzva, nem tartotta alatsónyságnak
Színre lépni és a' Nép előtt játszani: nem
kevélykedhetne é a' Maradék előtt az a'

Magyar Szép, a' ki Opheliát játzaná, hogy a' mostani köz vélekedés el-törlésére mintha a' Színre lépni ellenkezne az illendőséggel, és még inkább hazafiúi érzésből új példát tenni ő mert? — nem é az az Ifjú, a' ki Hamletet játszván másokat is el-ragadna példájára, és Nyelvünknek kedvességét, hathatóságát, édes hangzását mind Magyarainkkal, mind a' külföldi Nézőkkel, és — ki tudja ha nem é? — Fejedelmünkkel is éreztette?

PÉTZELI most adá-ki Alzirt, Meropét ésT ancrédet; GÖBÖL kétz Brútussal és Cæsarral; VITÉZ Clavigóval; FEHÉR

majd Britannicust ad; Zayrt, Czidet és egyéb versekben írt darabokat prózára által önteni, valamint a' ZECHENTER darabjaít is eredeti büneiből ki-mosdatni nem vólna nehéz. Én pedig Néked, tisztelett nagy Hazafi! Nyelvünknek mind indúlatos, mind igen érzékeny betsülője! Hamletet nyújtom-bé, utánna küldvén nem sokára Stellát Göthéből, Missz Szára Szampszont és Emilia Galottit Lesszingből, Medeát Gotter, és a' Shakespear Macbethjét Bürger után. — Esmered forró háládatos tiszteletemet; és hogy érezd, melly szent érzések közt tészem Tenéked ezt az ajándékot, képzel-d-el, hogy bé-nyújtó Levelemet Koro-

nánk örízete után azon ízobában írom, a
mellyben ezt a' szolgálatot, mint Abaújvár-
megyének erre ide küldött tagja, először
ma, söt éppen most, tevém. — Budán,
a' Királyi lak-helyben, Iker Hava 22-di-
kén, 1790.

KAZINCZY.

H A M.

H A M L E T

S Z O M O R Ú J Á T É K.

VI. FEL-VONASBAN.

SHAKESPEARE MUNKÁJA,

úgy a' mint az, a' mi Játzó-színeinkre
léphet.

Személyjei a Játéknak.

A' DÁN KIRÁLY.

A' KIRÁLYNÉ, Hamletnek Anyja.

HAMLET, fija a' Királynénak és a' meghóltt Királynak, az új Király Testvéérének.

A' MEG-HÓLT T KIRÁLY LELKE.

OLDENHOLM, Belső - Tanácsos.

OPHELIA, Oldenholmnak Leánya.

LAERTES, Oldenholmnak fija.

GÜLDENSTERN, Udvarnok.

GUSZTÁV,

BERNFIELD,

ELLRICH,

FRENZOW,

Test - őrzők.

COMOEDIÁSOK.

UDVARI KOMORNYÍKOK.

ŐR - ÁLLÓ KATONASÁG.

A' Játék - piatz Helsingörben vagon, Dán Országnek Anya - városában.

H A M L E T

Dániai Király-fi.

ELSŐ FEL-VONÁS.

ELSŐ KI-JÖVETEL.

(Éjjeli setétség. A' Királyi Palota' grádits-alja.)

FRENZOW őrt-áll ; és ELLRICH,

FRENZOW.

KI vagy ? — Adj hát szót ! — Allj-meg
's felelj , ki vagy ?

ELLRICH. Sokáig éljen a' Király. *)

*) Ez vala az a' titkos szó, a' mellyről az őrt-állók az el-menöket meg-esmerték ; a' Symbolum.

FRENZOW. Te vagy, Ellrich?

ELLRICH. Én vagyok.

FRENZOW. Ugyan pontban jössz.

ELLRICH. Tsak most ütötte-el a' tizenkettőt.

FRENZOW. Közönöm, hogy nem késtél; olly kemény a' hideg, hogy egészen meg-meredtem belé.

ELLRICH. Tsendes öröd vólt.

FRENZOW. Eggy egér sem motzant-meg.

ELLRICH. Hálá Istennek! Ha valahol öfve-akadz Gusztávval meg' Bernfielddel, mondjad nékik, hogy várom, siessenek!

MASODIK KI-JÖVETEL.

GUSZTAV, BERNFIELD, és az előbbieik.

FRENZOW.

Nékem úgy tetszik, az ő kopogásokat halom. — — Már itt vannak! — Hé! állj meg, szólj, ki vagy?

GUSZTÁV. Hazafi.

BERNFIELD. 'S híve a' Dánia Királyjának.

FRENZOW. Én mégyek. Jó éjtzakát!

BERNFIELD. Isten hírével, jó Legény! — Ki állott a' helyjedre?

FRENZOW. Engem Ellrich váltott fel. — Jó éjtzakát. *(Megyen.)*

HARMADIK KI-JÖVETEL.

GUSZTÁV, BERNFIELD, ELLRICH.

BERNFIELD.

Ellrich!

ELLRICH. Te vagy az, Gusztáv.

GUSZTÁV. En jó Legény.

BERNFIELD. Hát? láttad é megint az éjjel?

ELLRICH. Az éjjel semmit sem láttam.

BERNFIELD. Gusztáv azt mondja, hogy ez csak káprázolat, 's nem akarja hinni, hogy valóságosan fel-jár az a' lélek, a' mellyet mi már két ízben láttunk. Azért kértem, töltsé velünk az éjtzakát, hogy ha a' késértet az éjjel megint meg-jelen; engedjen igazságot szemeinknek, 's szólljon vele, ha kedve tartja.

GUSZTÁV. Jó, jó; meg-látjátok, meg nem jelen.

ELLRICH. Az el-múltt éjjel mikor éppen egyet ütött a' harang, én meg Bernfield . . .

BERNFIELD. Ha — nézd csak, nézd — imhol jő.

NEGYEDIK KI-JÖVETEL.

A' KÉSÉRTET, az előbbiek.

ELLRICH.

Egészzen úgy mint tegnap! — mintha maga állana előttem az idvezültt Király.

BERNFIELD. Gusztáv, te tanúltt ember vagy, kezzéllj vele.

ELLRICH. Nem egészzen olyan é mint a' meghóltt Király? — Nézd-meg jól, Gusztáv!

Gusztáv. Egészzen olyan, szintén borzadok bámulásomban.

BERNFIELD. Szóllítsd-meg, Gusztáv.

Gusztáv. — — — — — Ki vagy te, a' ki ez éjjeli orában azt a' tisztelett vitézi képet mered magadra venni, a' mellyben ez előtt kevéssel Daniának hatalmas Ura járt? — Szóllj! kényszerítelek az Egekre, szóllj!

BERNFIELD. Boffzankodik.

ELLRICH. Meg-fordúl — mégyen.

Gusztáv. (*utánna lép 's kiált*) Kényszerítelek az Egekre! állj-meg, szóllj.

(*A' késértet el-tünik*)

ÖTÖDIK KI-JÖVETEL.

GUSZTAV, ELLRICH, BERNFIELD.

BERNFIELD.

Gusztáv, szólj most, mit mondassz ezekre? mi lelt, hogy reszketsz, és egészen el-halaványodtál? — Tsupa káprázolat é hát? — Szólj!

Gusztáv. Él az Isten, hogy ezt el nem hinném, ha kéntelen nem volnék önnön szemeim bizonyosságának hitelt adni.

BERNFIELD. Nem olyan é mint a' meg-hóltt Király?

Gusztáv. Mintha elevenen állott volna előttem. Az a' pántzél vólt meljén, mellyet akkor viselt, mikor Norvégiának negédes Fejedelmét meg-verte; úgy rántzolta-öszve szemöldökét, mint mikor mérges viadaljában a' Lengyel Herceget szánkástúl együtt repítette a' jégre.

BERNFIELD. Vitézi lépésekkel ment-el már két ízben éjfélfelé strázsánk előtt.

Gusztáv. Mit tartsak e' tsudállatos fenjárásról nem tudom: de tsak nem hihetem, hogy Hazánkban rend kívül való változásokat ne jövendöljön.

ELLRICH. A' bizony meg-lehet, hogy ez a' rémítő Lélek a' Király képében és hadi köntösben azért járkál strázsánk előtt.

Gusztáv. Ollyan történet ez, a' mellynek nehéz ki találni igaz okát. Romának leg-fényesebb idő-szakaszában kevéssel a' nagy Julius halála előtt meg-nyiltak a' sírok; a' lepedős halottak ordítva sikóltottak az utzákön, a' tsillagok tüzes farkakat ereztettek magok után, véres harmat hullott az égről, a' Nap megsététedett, mintha az utolsó itélet napja virradt volna fel. Illyen irtóztató történetek jelentek-meg égen földön ennek a' nagy hatalomnak utolsó veszedelmét előre jelengetni.

HATODIK KI-JÖVETEL.

A' LÉLEK, és az előbbieik.

ELLRICH.

Hallgass! ládd ehen jö. El-állom az útját, ha öszve-perzsel is. — Állj-meg, káprázolat! (*A' Lélek felé nyújtja karját*) Ha egy értelmes hangot tudsz adni, kérlek szólalj-meg. Ha valamit csinálhatok, a' mi néked könnyebbedést, nyugodalmat, nékem egy jó-tselekedet' érdemét szerezheti, kérlek szólalj-meg. Ha Országodnak következő veszedelme előtted tudva van, 's azt a' te ki-jelentésed által el lehet hártani, szólalj-meg; — vagy ha valaha ki-tsikartt kintseket rejtettél a' föld gyomrába, mellyek miatt most fel 's alá bolyongsz,

add tudtomra! Ally-meg és szólj. Kapd-meg Bernfield!

BERNFIELD. Rá tsapjak é a' dsidámmal?

GUSZTÁV. Tsapj rá, ha meg-nem áll.

(A' Lélek el-tűnik.)

HETEDIK KI-JÖVETEL.

GUSZTÁV, BERNFIELD, ELLRICH.

BERNFIELD (el-rettenve.)

Meg-bántjuk azt a' felséges képet, a' melly-be öltözött, ha erőszakkal fenyegetjük.

ELLRICH. Már egyfzer meg-akart vólt szóllamlani.

GUSZTÁV. De mindjárt meg-bánta azt, 's úgy rezzent-meg, mint az a' gonos' tévő, a' kit midőn tselekedetéért gyanúba vesznek, lelki esmérete furdalja. — — — Nézzétek, már virradni kezd menjünk-el innen, 's ha jónak gondoljátok, beszéljük-el az ifjú Hamletnek mit láttunk, a' fejemet is fel-telzem rá, hogy ez a' Lélek, ha erántunk néma is, ő vele szóllani fog. Rá állatok é hogy néki ezt tudtára adjuk.

BERNFIELD. Arra bennünket mind a' hűség, mind a' barátság kötelez. Reggel ki-tanulhatjuk hol-lehet véle leg-alkalmasabban szóllani. (El-mennek.)

NYÓLTZADIK KI-JÖVETEL.

A' KIRALY, A' KIRALYNE, HAMLET, OL-
DENHOLM, LAERTES,

egynehány Udvarnokok, és a' Strázsa.

A' KIRÁLY.

ÚJ ugyan még az emlékezete a' Hamlet ked-
ves Bátyám halálának, 's illő is vólna, hogy
sziveinket miatta mély bánatba merittsük, 's
egész Országom' színe közönséges gyászba öltöz-
zön; de az okosságnak győzni kellett a' ter-
mészet ösztönén, hogy az ő ki múlásán táma-
dott méltó fájdalom súlya alatt magunkról
el-ne felejtkezsem. Én tehát a' hajdani An-
gyomat, Együtt-Igazgatóját ennek a' hadakozó
Nemzetnek, Hitvesemnek választottam, noha
szomorkodó örömmel. Eggyik szemem laka-
dalmi örvendezéstől villog, a' másik tele van
temetési köny-tseppekkel; eggy mértékben van
bánatom és örömöm. Nem is múlattuk el
Oldenholm, a' te böltsésségedet tanátskozásra
vonni, 's meg-valljuk illő közönettel, hogy te
minket ezen fel-tételben előre-látó tanátsod-
dal önként és egész kézséggel gyámolítottál.
Te Laertes valami esedezést említel. Miből
áll kívánságod? Szólj 's bé látod tellyesítve;
mert te semmit-sem kérhetél Királyodtól, a'
mit örömmel ne adjon-meg. Mit kívánhatnál

ollyát Laërtes, a' mibe én gyönyörködve meg ne egyezzek, még minek előtte előmbe terjeszted? Nem izükségesebb a' fő a' szívnek, sem a' száznak a' kéz szolgálatja, mint a' te Atyád a' Dániai Thronusnak. Miből áll kivánságod Laërtes?

LAËRTES. Felséges Uram! a' te engedelmedtől függ, hogy Frantzia Országba vissza-térhessek. Önként jöttem ugyan ide, hogy koronáztatásod' innepén hűségemet bizonyítsam; de minek-utánna végbe vittem kötelességemet, meg-vallom, minden gondolatom, minden kivánságom Frantzia Ország felé fordul, 's Felségednek Királyi engedelméért esedezem.

A' KIRÁLY. Van engedelmed rá az Atyádtól? — Mit mond erre Oldenholm?

OLDENHOLM. Felséges Uram, meg nem szűnő esdeklései által ki-tsikarta engedelmemet; kérlek én is, engedd-meg, hadd térjen-vissza.

A' KIRÁLY. Indulj szerentsés órában, Laërtes, 's fordítsd távol-létedet tetszésedre, 's ditséretes tzelodra. (*Laërtes meg-hajtja magát, bútsút veszen, 's el-megy*) Hát te Hamlet Ötsém, édes Fiam!

HAMLET, (*magában*) Több mint Ötséd, 's kevesebb mint Fiad!

A' KIRÁLY. Honnan van az, hogy feletted mindég borúlatok vannak?

HAMLET. Nem Felséges Uram! sőt inkább mindég égető verőfényen állok.

A' KIRÁLYNÉ. Kedves Hamlet, tedd-le valaha ezt az éjjeli színt, 's mutass vág kedvet, mint egy örvendező Dánnak illik. Ne járj mindég földre szegzett fővel, mintha él-felejt-hetetlen emlékezetű Atyádat a' porban keresnéd. Tudod, hogy a' halál mindnyájunkkal köz.

HAMLET. Az Felséges Asszonyom, az! — Köz mindnyájunkkal!

A' KIRÁLYNÉ. Ha az, Fiam! miért látszik ez előtted olyan különösnek?

HAMLET. Látszik? — nem, ez nékem nem látszik különösnek, ez valóban az! Nem maga az, ez a' fekete öltözet édes Anyám, nem az Udvari gyásznap szokásba vett setét színe, nem az erőltetett sóhajtozás szélből álló fűszarása, nem szemeim meg-szakadni nem-tudó folyamatja, nem ez a' bánatos ábrázat, sem valami más egyéb külső jele a' szomorkodásnak az, a' mi szívem' igaz kesergését festi. Ez mind olyan dolog, a' mi *látszhatik*, mert ezeket erőlködve belső bánat nélkül is lehet színleni: de az, a' mit én igazán érzek; felyűlmű minden erőlködhetést; az a' többi csak borítékja, csak piperéje a' kesergésnek.

A' KIRÁLY. Az Hamlet, hogy te meg-hóltt Atyád után ennyire keseregsz, ditséretes jele jó szivednek: de jusson eszedbe, hogy az Atyádnak is meg-hólt valaha az Atyja, és annak is az övé. Az életben maradottnak

kötelessége az, hogy az Atyja halálán mértékkel és ideig keseregjen: de vég nélkül bánkódni vétkes makacsság, Affzonyi el-tsüggedés, 's menyei végezések ellen való zugolódás; jele egy békételenkedő szívnek, egy nyughatatlan gyáva léleknek. Kérlek tehát, vedd ezt a' hazontalan bánatot sírjába, 's nézz úgy engemet mint Atyádat; mert akarom hogy tudja a' világ, hogy te leg-közelebb állasz uralkodó székünkhöz, és hogy a' Izeretet, a' mellyel a' leg-jobb Atya viseltethetik gyermeke eránt, nem lehet nagyobb, mint az, a' mellyel én erántad vagyok. Hogy te a' Wittenbergi-Oskolába vissza-térj, az egyenesen ellenkezik akaratusunkkal; kérlek tehát, tégy-le erről a' Izándekeiről, maradj ezek előtt a' tégedet Izerető Izemek előtt, mint első Udvarim, Ötsém, Fiam!

A' KIRÁLYNÉ. Ne hagyd az Anyádat előtted hazontalan kérni, Hamlet! kérlek maradj itt.

HAMLET. Engedek parantsolatodnak Anyám egész erőlködéssel.

A' KIRÁLY. Légy annyi az egész Dániában mint én. — Jer Királyné, ez az engedelmeskedő válfaza Hamletnek olyan kedves előttem, hogy ennek a' napnak örömeinek innepévé kell válni. — Jertek! —

(El mennek.)

KILENTZEDIK KI-JÖVETEL.

HAMLET *magában.*

Ó hogy ez a' kemény — igen is kemény hús el-lágyúlhatna, el-olvadhatna, 's könnyekké tsepeghetne! vagy maga az Irgalmazó ne szegzette volna öldöklő mennykövét az önnön gyilkosság ellen! — Isten! Isten! milyen haszontalan, hiába való, únalmas, ízetlen minden öröme ennek az életnek! Mint undorodom előle! Gyomlálatlan kert ez, hol minden mag fel-vonakodik, 's dudvát, kórót terem. Hogy ennyire kelle jutni? Tsak két hólnapja hogy oda van! Nem, még annyi sints, még nints két hólnapja. — Eggy olyan jó király — ehhez az újhoz képest mint Apolló eggy Szatyrushoz — a' ki az Anyámat annyira szerette, hogy még a' tsipő szellötskének sem vólt szabad rá fújni. — Mennyei Hatalmasságok! miért hord mindent elimbe igen-is-hív emlékeztem, — 's mint függött rajta az Anyám, mint-ha szerelme tartotta volna benne a' lelket! — 's még is eggy hólnap alatt . . . ki kell vernem fejemből, nem gondolkozom, nem gondolkozhatom rólla. — — — Allhatatlanság, a' te neved Affzony! Eggy rövid hólnap! Mint — — ö — ö, ö! az Anyám! — (Egek, eggy oktalan állat is tovább kesergett volna) az Atyám' Testvéréhez mégyen — — az Atyám'

Testvéréhez! Eggy hólnap múlva, még minke-
előtte az a' tzipök meg-kopott, a' melly te-
metésekor vólt lábain! minkeelőtte még kép-
mutató könnyeinek sósságától el-ázott szemei
meg-szüntek vesztetni verességeket! — Illyen
sietve szaladt vért-motskoló nyofzolyájába! —
— Nem! ebből nem lesz soha jó, nem lehet
jó. De — hasadj-meg nyomorútt szív, mert
hallgatnom kell.

TIZEDIK KI-JÖVETEL.

HAMLET, GUSZTÁV, BERNFIELD, ELLRICH.

Gusztáv.

Idvezz légy, Hertzeg!

HAMLET. Örülök rajta, hogy kedves álla-
potban láthatlak. — Te Gusztáv vagy, ha jól
emlékezem?

GUSZTÁV. Én Gusztáv vagyok, kegyelmes
Hertzeg! örökös hív szolgád.

HAMLET. Édes jó barátom! ez a' név je-
lenti-ki azt a' szövetségét, a' mellyben véled
állani fogok — — 's mi hoz téged ide Witten-
bergről, Gusztáv? — Ez úgy é Bernfield?

BERNFIELD. A' vagyok, kegyelmes Uram!

HAMLET. Örülök rajta hogy láthatlak. —
De igazán, Gusztáv, mi hoz téged ide Witten-
bergről?

GUSZTÁV. A' kőfzálás, Oskola-kerüelmes Her-
gyelmes Hertzeg!

HAMLET. Azt nem akarnám ^{bevezetett} úgy;
szájából hallani; de ti se ^{usban} refzketve tünt-el

HAMLET. ^{szárává} lenni.
Ez tsudálatos történet!

GUSZTÁV. Ollyan tökéletes igazság, mint
az, hogy előtted állok! 's mi kötelességnek es-
mertük azt néked tudodra adni.

HAMLET. Barátim kénytelen vagyok meg-
vallani, hogy nem tudom mit gondoljak fölöle.
(*Bernfieldhez és Ellrichhez fordul*) Ti voltatok
az éjjel strázsán?

BERNFIELD és ELLRICH. Igen is, Hertzeg!

HAMLET. Fegyverben volt, azt mondjátok?

BERNFIELD és ELLRICH. Fegyverben, ke-
gyelmes Uram! fejtől fogva talpig.

HAMLET. Úgy hát nem láthattatok ábrá-
zatját?

GUSZTÁV. Láttuk, kegyelmes Hertzeg! mert
a' sisak eleje fel volt vonva.

HAMLET. Tsendes volt é?

GUSZTÁV. Inkább szomorkodást mutatott,
mint haragot.

HAMLET. 'S nézett é szemetekbe?

GUSZTÁV. Igen merően.

HAMLET. Bár véletek lettem volna.

GUSZTÁV. Te szint úgy rettegtél volna előt-
te, mint mi.

HAMLET. Azt gondolom. — Sokáig múlatott?

GUSZTÁV. A' meddig nem ... parázva mint-
egy százat olvashatni. ... g-lehet,

HAMLET. Én véletek mégis meg nem re-
zsára; talám megint elő-jön. meg kell gondol-

GUSZTÁV. Abban mernék fo. születési nagy-
nem marad.

HAMLET. Ha az Atyám tisztelt képét vi-
seli, úgy szállani fogok vele, ha bár nyitva
látom is magam előtt a' pokol torkát. Kér-
lek, ha különben eddig valakinek el-nem be-
szélltéltek, tartsátok ezt közöttünk titokban,
akár mi történik ma éjjel rajtunk. De fogad-
jatok szót 's hallgassatok. Én nem leszek há-
ládatlan barátságokért. Viseljétek bátran ma-
gatokat. Tizenegy óra után nálatok leszek.

BERNFIELD és ELLRICH. Leg-hívebb, leg-
alázatosabb szolgáid, kegyelmes Hertzeg. (*el-
mennek.*)

HAMLET. Barátim, mint én a' tiétek! —
Isten hozzátok.

XI-dik KI-JÖVETEL.

HAMLET *maga.*

Az én Atyám képe fegyveresen? — Ez alatt
valami felelzik. En titkos gonoz-tételt gyaní-
tok. Bár tsak estveledne hamar! Addig légy
tsendesesen lelkem! A' gyalázatos tselekedetek-
nek napfényre kell jönni, ha az égész föld rej-
tené is el.

vige az első felvonásban.

A' kőfz
 s Hertzeg!
 AMLET. Azt nem
 KI hallani; de K

FEL - VONÁS.

ELSŐ KI-JÖVETEL.

(Egy szoba az Oldenholm házában.)

LAERTES, OPHELIA.

LAËRTES.

Isten veled, édes Húgom! 's ha a' fzelek kedveznek útamnak, kérlek ne aludd-el emlékezetemet; 's tudósíts gyakrabban mint eddig.

OPHELIA. Kételkedhetsz é a' felől?

LAËRTES. A' mi Hamletet és játékos szerelmeskedésit illeti, én azokat fiatal el-hevülésnek 's szökevény gerjedelemnek tartom; 's egy tavaszi jókor nyílt violának, a' melly hamar jött-ki, de hamar is van oda; kedves illatú, de állhatatlan; tsak pertzentésekig tart kellemetessége, nem tovább. —

OPHELIA. Nem tovább?

LAËRTES. Nem, édes Húgom! Mi ifjúságunkban nem tsak magosságunkra 's erőnkre nézve nevedünk; a' Lélek is nő a' testtel, 's belső munkái 's tehetségei a' test' kápolná.

jával terjednek nagyobbra. Meg-lehet, hogy ő most tégedet igazán 's egygy még meg nem romlott szív hevével szeret: de meg kell gondolnod, hogy mihelyt ő a' maga születési nagyságára fogja vetni szemeit, heve nem lesz többé hatalmában. Ő maga is születésétől függ; ő nem választhat úgy mint a' köz emberek. Az Ország' boldogsága az ő választásán nyugszik, 's ezért az ő választásának magát azon test szavához kell alkalmaztatni, a' mellynek ő feje. Ha tehát azt mondja, hogy téged szeret: a' te okosságodhoz illik néki tsak annyiban adni hitelt, a' mennyiben születéséhez 's jövődöbeli méltóságához képest néked ígéretet tehet; az az, tsak annyira, a' mennyire néki a' Király engedelmet ad. Fontold-meg tehát mennyit vesztel a' te betsületed, ha tsalogató énekét könnyen hívő fülekkel hallgatod; vagy szívedet veszted-el, vagy indulatos hevének fogod utóljára ártatlanságodat fel-áldozni. Őrizkedj ettől, Ophélia, őrizkedj édes Húgom, mondj-le egygy még ártatlan, de veszedelmessé lehető indulatról, 's ne botsátkozz a' hizelkedő kívánságok ragadó folyamatjára. A' leg-kedvezőbb Leány is eléggé vesztegető, ha szűz szépségeit a' Hóldnak fel-fedezi; még az ártatlanság sem mentt a' rágalmazás martongásai elöl; 'S igen is gyakran rágja-meg a' titkos féreg a' tavasz magzatjait, minekelötte még bimbókra fakadtak, 's soha sem lehet a'

pufztító ragyától inkább tartani, mint az ifjúság harmatozó reggelein. Vigyázz tehát magadra; az örizkedés a' leg-erősebb bátorságot szerzi; az ifjúságnak veszedelmes ellensége van magában, ha kívülről nintsen is.

OPHELIA. Én ezeket az intéseket ör-állóivá télzem szívemnek. De édes Bátyám ne tégy úgy mint némelly Prédikátorok, a' kik hallgatóiknak meredek 's tövisses utakat mutatnak az ég felé; magok pedig, el-felejtkezvén letzkéjéről, a' gyönyörűség tavafzi ösvényein eztelen feslettségben bolyonganak.

MASODIK KI-JÖVETEL.

OLDENHOLM és AZ ELŐBBIEK.

LAÉRTES.

Soká múlatok nálad. — de imhol jön az Atyám! Annál jobb; kétfzer veszem atyai áldását.

OLDENHOLM. Még itt vagy, Laertes? Hájóra, fiam! a' szél már dagasztja vitorláidat, 's az embereid várakoznak utánnad. Imé (*fejére téfzi kezeit*) atyai áldásom! ezt a' kevés tanítást pedig, a' mellyet áldásom mellé téfzek, írd emlékezetedbe: — — Ne adj gondolataidnak nyelvet, se meg-nem fontoltt szándékidnak tellyesedést. Légy nyájas minden eránt; de

senkivel se erefzkedj mélj esmerettségbe. Barátidat, kiknek választatását a' tapasztalás javallja, fűzd szorosan szívedhez; de ne tedd barátságodat minden ki-keleõ tollatlan esmerettségnek árrúba. Órizkedj az öszve-kapás alkalmatosságaitól; de ha már egyszer benne vagy, úgy vágd ki magadat abból, hogy ellenkezõd érezze, hogy mászor büntetlenül meg nem bánt. Nyújts mindennek fület, de kevésnek szót. Öltözz olyan drágán a' hogy erszényed engedi; de ne keress gyermeki tsillogást, mert a' ruha meg-esmerteti az embert. Pényt se ne adj, se ne végy költsön, mert a' költsön-adással gyakorta mind magát, mind a' barátját vízre-vízi az ember; a' költsön-szedés pedig fel-forgatja a' jó gazdálkodást. Mindenek felett légy egyenes-szívü magad eránt, mert az után olyan bizonyosan az következik, mint az éjtfaka a' nappal után, hogy mások eránt is az lészessz. — — Isten hozzád, édes fiam! áldásom tégye termékennyé ezt a' tanítást elmédben.

LAERTES. Alázatosan veszem bútsúmat tõled, édes Atyám!

OLDENHOLM. Magas idõd van; *) menj, embereid várnak.

C 4

*) Anglus szóllás, azt akarja mondani, hogy indulása nagyon el-késsett.

LAËRTES. Élj szerentsésen, Ophelia! emlékezz-meg arról, a' mit mondtam.

OPHELIA. Elmémbe van az zárva, 's te költsát magaddal víszed-el.

LAËRTES. Élj szerentsésen. *(el-megyen.)*

HARMADIK KI-JÖVETEL,

OLDENHOLM, OPHELIA.

OLDENHOLM.

Mi az, a' mit ő néked mondott, Ophelia!

OPHELIA. Egyet 's mást Méltóságos Uram! Hamlet felől.

OLDENHOLM. Jó, hogy ezembe juttatod. Nékem azt beszélték, hogy ő bizonyos idő óta nálad magánosan és gyakorta fordúlt-meg; és hogy te néki szabad hozzád-járást engedtel, 's fetsegéseinek igen-is kéz füleket adtal. Ha ez úgy van, a' minthogy nékem úgy is beszélték mint bizonyost, kéntelen vagyok néked azt mondani, hogy nem érted úgy javadat mint a' Leányomhoz és a' te betsületedhez illik. Mi van köztetek? beszéld-el igazán!

OPHELIA. Ő nékem bizonyos idő óta sok jeleit adta hajlandóságának.

OLDENHOLM. Hajlandóságának? — Hallodé Ophelia, te úgy szóllassz, mint egy fiatal gyermek, a' kinek az ilyen veszedelmes dolgok

felől semmi tapasztalása nintsen. 'S hiszel te az ő hitegetéseinek?

OPHELIA. Nem tudom mit gondoljak felölök, édes Atyám.

OLDENHOLM. Meg-tanítlak én rá mit tarts felölök. Tartsd azt, hogy nem vólt eszed hogy bízta-tásait folyó pénz gyanánt vetted, és hogy ha okosabban nem viseled ez-után magad, nékem benned nem igen sok örömöm lesz.

OPHELIA. Ő ugyan édes Atyám engemet hevesen szeret, de úgy viselte mindég magát mint egy betsületes —

OLDENHOLM. Mint egy bolond, mond inkább —

OPHELIA. 'S szavait a' leg-szentebb esküvésekkel erősítette.

OLDENHOLM. A' tsak hurok, a' mivel a' madarat fogják. Tudom én millyen vesztegetve főrja a' nyelv az esküvéseket, mikor a' szív el van hevülve. Édes Leányom, ne vedd te az ő hevülését igaz tűznek; olyan az tsak, mint a' nyári felhő-lobogás; melly nem ad meleget, 's éppen olyan hirtelen alszik-el, a' millyen hamar fel-lobbant. Ennekutánna bánj szükebben társalkodásoddal, 's tedd nagyobb árúvá együttlétedet annál a' parantso-latnál, hogy látni kívánnak. A' mi Hamlet Hertzeget illeti, tartsd azt felöle, hogy ő még ifjú; és hogy ő benne olyan kívánságok is támadhatnak, a' mellyet néked tsak hallani

sem illik. Rövideden, Ophelia, annál kevesebbé hidj az ő esküvéseinek, mennél szentebbeknek látszanak; idegen színt vesznek azok magokra, mint az Égnek tett fogadások, amelyek, hogy annál könnyebben tsalhassanak, a' Vallás leplébe öltöznek. Eggy szóval, hogy világosan szóljak, nem akarom hogy tsak egy fzempillantásodat is abba a' gyanúba hozzad, hogy azt nem tudnád jobban el-tölteni a' Hamlet Hertzeggel való suttogásnál. Érted? ezt én mondom; menj szobádba.

OPHELIA. Szavadat fogadom édes Atyám!
(*El-mennek.*)

NEGYEDIK KI-JÖVETEL.

Az ör-hellyen.

HAMLET, GUSZTAV, BERNFIELD.

HAMLET.

Ugyan élesen fú a' szél!

GUSZTÁV. 'S a' hideg is kemény.

HAMLET, Hány a' harang? *)

GUSZTÁV, Azt tartom, mindjárt el-üti a' tizenkettőt.

*) Ismét Anglus szóllás. Azt tuda' zza, hányat ütött az óra a' toronyban.

BERNFIELD. De már el is ütötte.

GUSZTÁV. Igazán? én nem hallottam; már tehát ideje hogy meg-jeljen. (*messziről víg trombita 's dob riadás hallatszik*) Mi az, kegyelmes Hertzeg?

HAMLET. A' Király vatsorál, poharak közt tölti az éjjelt, 's valahányszor a' talpast ki-üríti, a' dob pergése 's a' harsogó trombita hirt ad győzedelmeskedő kortyairól.

GUSZTÁV. 'S szokásban van az itt?

HAMLET. Hogy a' gutában ne vólna! de, noha én is Dán vagyok, 's ennek követésére születtetem, még is azt tartom, hogy ezt a' szokást nagyobb bészülettel lehetne el-törteni, mint követni. Ezek a' részegítő dobzódások bennünket minden szomszédaink előtt nevettségessé tesznek, 's nemzettséges vétkül hányattatnak pirításúl szemünkre.

ÖTÖDIK KI-JÖVETEL.

A' LÉLEK, és AZ ELŐBBIEK.

Gusztáv.

Nézd Hertzeg! ímé, jö!

HAMLET. Angyalok! 's ti mennyei Hatalmak! védelmezzetek minket. — Akár megbóldogúltt, akár el-kárhozott lélek vagy; akár mennyei illatot, akár pokol-gőzt lehellez;

akár jól-tévő, akár kártékony szándék vezérel ide: de az a' kép, a' melyet magadra vettél, olyan tisztelt kép, hogy meg-nem állhatom hogy hozzád ne szóljak, téged Hamletnek, Királyomnak, Atyámnak ne nevezzek! O kérlek, felelj szavamra, ne hagyj ebben a' halálos bizonytalanságban! Mond-meg, miért törték kereftül meg-szentelt tetemeid halotti lepedőidet? Mit jelent az, hogy te lélektelen test, fegyverbe öltözve rettented az éjjelt, 's bennünket olyan borzafító gondolatokkal rémítesz-el, a' melyek lelkünknek határán túl hatnak.

(*A' Lélek int Hamletnek hogy kövesse*)

GUSZTÁV. Int hogy menj utánna, mintha csak magadnak akarna valamit mondani.

BERNFIELD. Nézd millyen nyájasan hív; de utánna ne indulj.

GUSZTÁV. (*Hamletet tartóztatván*) Ne, az Istenért, ne!

HAMLET. Ha itt nem akar meg-szóllalni utánna megyek.

GUSZTÁV. Ah ne, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. 'S miért ne? mitől félnék? Olyan óltsó előttem az élet, mint egy gombostő, 's mit tehet a' lelkemnek, melly éppen úgy halhatatlan mint ő? — Megint int; félre — utánna megyek.

GUSZTÁV. 'S mit csinálsz ofztán, kegyelmes Hertzeg, ha valami köszirt tetejére vezet, 's ott még rémítőbb képet véfzen magára, a' melly

elmédet meg-báborítja 's tsábulásodban a' meredekségre taszit?

HAMLET. Megint int. — Mégyek' utánnad!

BERNFIELD. Mi nem erefztünk, Hertzeg!

HAMLET. Félre előlem!

BERNFIELD. Az Istenért, gondold-meg mit tsinállsz; ne menj!

HAMLET. Tsillagzataim hívnak. Még mindig int, hogy menjek. Félre kezetekkel. (*Kirántja magát kezekből; haragosan*) Esküfzöm hogy azt a' ki nem erefzt, késértetté tsinálok! Félre, mondom! — Tsak menj — én követlek.

(*A' Lélek és Hamlet el-mennek.*)

HATODIK KI-JÖVETEL.

GUSZTÁV, BERNFIELD.

Gusztáv.

Képzelődése annyira el-hevült, hogy nem tudja mit tsinál.

BERNFIELD. Ne hagyjuk magát; az ilyen alkalmatosságokban, kötelességünk ellen véténénk, ha engedelmeskednénk parantsolatjának.

Gusztáv. Menjünk utánna — ugyan mi lesz még ebből?

BERNFIELD. Valami titkos veszedelem éri a' Hazát.

GUSZTÁV. Az Ég mindent jóra fog vezéreni.

BERNFIELD. Jer! menjünk utánna.

(*Mennek.*)

HETEDIK KI-JÖVETEL.

Egy temető a Templom kerítésében.

HAMLET, A' LÉLEK.

HAMLET.

Hová vezetsz még tovább? Szólj, én tovább egy lépést sem telzek.

A' LÉLEK. Halld-meg hát a' mit mondok.

HAMLET. Azt fogom.

A' LÉLEK. Közelget az óra, a' mellyben gyötrő kénköves lángokra kell vissza-térnem.

HAMLET. Szánom kímélődásod fzegény lélek!

A' LÉLEK. Ne szánj engem, hanem hallgass figyelmetesen arra, a' mit néked mondani akarok.

HAMLET. Szólj, én köteles vagyok hallani, a' mit mondassz.

A' LÉLEK. Es bosszút állani azért, a' mit hallassz.

HAMLET. Miért?

A' LÉLEK. Én az Atyád Lelke vagyok ; arra kárhoztatva hogy egy ideig az éjtfzaká-

kon fel 's alá bolyongjak, nappal pedig szoros-
san öszve-lántzolva égető lángok közt ordítsak,
míg földi életem undokságaiból ki nem tisztíta-
tom. Ha meg vólna engedve tömlőtöm' tit-
kait fel-fedezni, olyanokat bezéllhetnék elöt-
ted, a' mellynek egy két szavától is öszve
rontsolódna lelked, ifjú véred meg-fagyna,
két szemeid mint két tsillag helyjeből ki-for-
dúlnának, 's sűrű göndör hajaid ki bomlaná-
nak, 's eggyenként úgy állanának-fel mint a'
bosszús töviskes-dísznó szálkái. De ez a' titka
az örökkévalóságnak nem test és vér fülek eli-
be való. — Figyelmezz, figyelmezz, kérlek
figyelmezz! Ha szíved valaha esmerete a' fiúi
szeretetet tégedet annyira szerető Atyád eránt —

HAMLET. Ó Egek!

A' LÉLEK. Allj bosszút gyalázatos, istente-
len, gonosz meg-öléséért!

HAMLET. Meg öléséért?

A' LÉLEK. Minden gyilkosság istentelen: de
az én meg-ölettetésem a' leg-istentelenebb, a'
leg-undokabb, leg-iszonyúbb gyilkosság.

HAMLET. Nevezd-ki gyilkosodat, hogy ol-
yan sebes szárnyakkal repüljek, mint az áhí-
tatosság' szárnyai, vagy a' leg-tüzesebb szere-
lem' gondolatja, véres bosszúdra.

A' LÉLEK. Úgy viseled magadat a' mint
óhajtom: de érzéketlenebbnek is kellene néked
lenni annál az uzsorás dudváná!, a' melly a'
Léthe partján minden ingadozás nélkül rotthad.

ha így fel nem indúlnál. Halljad hát Hamlet! Azt mondták úgy é, hogy engemet, midőn a' kertben aludtam, egy kígyó meg-tsípott, ezzel a' költött hírrel van az egéfsz Dánia el-hitette. De tudd-meg nemes tüzü legény! hogy az a' kígyó, a' ki az Atyádat füláncjával meg-ölte, most koronáját viseli.

HAMLET. Nem jövendölte é meg ezt szomorkodó lelkem? — A' te Testvéred, tisztelt Lélek?

A' LÉLEK. Ó, ó; ez a' vért-motskoló gyilkos, a' Királyné hívségesnek-tetzett szívét költeményes elméjének ígézései 's álnok ajándékai által el-tsábította. Ó Hamlet mitsoda változás volt az! Én mellőlem, kinek szerelme meg-nem sértett hűségben ment kézer-fogva a' házassági étellel, egy olyan alá-valóra szállani, a' kinek tulajdonságait az enyimekhez hasonlítani sem lehetett. De lassan — úgy tetzik reggeli szellőt érzek — sietnem kell. Egy dél-után midőn szokásom szerént a' gyümölsös kertben minden gyanakodó tartalék nélkül aludtam, a' Mostohád egy tséfze méreggel mellém lopakodott, és azt fülembé töltötte. Olyan ereje volt annak, hogy én még aludtomban, egy testvérnék keze által, életemtől, koronámtól, feleségemtől meg-fosztva, büneimnek közepette, meg-térés, magammal való szám-vétel, utolsó kenet, szentség, 's büneimből való fel-öldoztatás nélkül meg-ölve, az

ítelő

ítélő szék elibe küldtettem. Irtóztatóság, iszonyúság az, a' mit velem tselekedett! Ha tehát tsak egy tsepp vérem is mozog benned, ne szenvedd-el, ne nézd-el, hogy a' Dánia Királyi-ágya ilyen undokúl fertéztessen. De akár millyen szoros számvételre indít is Atyád megölése miatt a' bosszú-állás, még se motskold-meg lelkedet véres gondolattal Anyád ellen! hagyd ötet az Eg kezére, hagyd ötet annak a' féregnek, melly szíve' rejtekét marja. — Elj szerentsésen, a' tüzi-bogár jelenti a' közelgető reggelt, élj szerentsésen — emlékezz-meg rólam!

(*El-tűnik*)

NYÓLTZADIK KI-JÖVETEL.

HAMLET *magában,*

Mennyei Seregek! Menny! föld! 's mi van még hátra? — Segítségemre kiálttam é a' poklot is? — — O ne hagyd-el magadat szívem, 's ti inak, ne vénüljeteK-meg egyfzerre! tartatok egyenesen! — — Rólad emlékezzem é? Emlékezni fogok, szegény szerentsétlen Lélek! emlékezni, valamíg az emlékezet e' meg-bomlott golyóban (*meg-üti homlokát*) lakozni fog. — Rólad emlékezzem? — Emlékezni fogok! emlékezni! Le-törölöm emlékezetem' tábláiról azokat a' semmire való, haszontalan, bolond jegyzése-

ket; mind azt, a' mit valaha olvastam; minden képeket; minden tapasztalásokat, mellyeket rájok az ifjúság és az elmélkedés firkált; le-törlöm őket mind, 's a' te parantsolatod, öszve nem-zavarva holmi hafzontalan hijába-való jegyzésekkel, maga álljon agyvelöm' tábláján. Esküszöm az Egekre hogy úgy lesz. — O fer-telmes Affzony! O istentelen, istentelen, átko-zott, mosolygó barom-teremtés! — Hol az író táblám! nints rá szükség: de le-írom még is: Lehet mosolygani, — édesen mosolygani — 's még is istentelen gonosz lehet belől a' szív — leg-alább már most tudom, hogy az Dániában nem lehetetlen. (*ír*) — — — Így; itt vagy átkozott Bátya! itt vagy. „Élj szerentsésen! „ élj szerentsésen! emlékezz rólam!“ Meg esküdtem rá, 's meg-állom szavamát!

KILENTZEDIK KI-JÖVETEL.

HAMLET, GUSZTAV, BERNFIELD.

Gusztáv.

Kegyelmes Hertzeg! kegyelmes Hertzeg!

BERNFIELD. Hertzeg! Hamlet!

GUSZTÁV. Hát mint vagy, kegyelmes Her-tzeg! mit beszélt olyan soká?

HAMLET. Hihetetlen dolgokat!

GUSZTÁV. Befzéld-el, kérlek, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. Nem, mert tovább adnátok.

GUSZTÁV. En bizony nem! esküszöm az Égre!

BERNFIELD. En sem bizony, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. Mondjátok-meg hát gondolhatná é azt — De tudtok é hallgatni?

GUSZTÁV és BERNFIELD. Úgy segéljen az Eg bennünket!

HAMLET. Nints az egész Dániában egy gaz ember is, a' kinek szíve kéz ne légyen a' leg-nagyobb alatsónyság el-követésére.

GUSZTÁV. Arra hogy azt tudjuk, kegyelmes Uram, nem szükség hogy egy Lélek a' koporsóból fel-keljen, 's éjtfzakákon fel 's alá járjon.

HAMLET. Az igaz; tökéletesen igaz a' mit mondatok, 's ugyan azért tanátsosnak tartom, hogy minden hímezés hámozás nélkül kezét fogjunk, 's egymástól el-váljunk, ti dolgotokhoz, én imádkozni.

GUSZTÁV. Kegyelmes Uram, e' mind érthetetlen bomlott beszéd.

HAMLET. Sajnálom hogy szavam benneteket meg-bántott, igazán sajnálom, igen nagyon igazán sajnálom.

GUSZTÁV. Nints itt meg-bántásról szó, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. Itt meg-bántásról van a' szó, igen igen nagy meg-bántásról, hidjétek! A' mi ezt a' Késértetet illeti, hogy ez betsületes Lélek, azt mondhatom. De kívánságtokat, azt tudni mi esett köztünk, fojtsátok, a' mint fojthatjátok. Most pedig Barátim, ha barátim vagytok, engedjétek nékem egygy egygyetlen-egygy kérést.

GUSZTÁV. Miből áll az, kegyelmes Uram?

HAMLET. Ne befzélljétek-el senkinek hogy az éjjel mit láttatok.

GUSZTÁV és BERNFIELD. Fogadjuk, hogy egygy fzótskát sem mondunk.

HAMLET. Fogadástok nem elég; esküdjétek meg rá.

GUSZTÁV. Betsületemre mondom, senkinek sem befzéllem-el.

BERNFIELD. Én is betsületemre mondom, hogy én sem befzéllem-el.

HAMLET. Esküdjétek meg a' kardomon.

BERNFIELD. Hiszen már meg-esküdtünk, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. Az én kardomon esküdjétek!

A' LÉLEK. Esküdjétek!

HAMLET. Ha, ha! fitzkó te kiáltod azt? — Itt vagy még? — Jertek, jertek, halljátok mit mond az a' gyerek innen alólról? Esküdjétek!

GUSZTÁV. Mit esküdjünk hát', kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. Hogy a' felől, a' mit láttatok, scha sem fogtok szóllani. Esküdjetek a' kardomon.

A' LÉLEK. Esküdjetek!

HAMLET. Megint itt is? Keressünk hát más helyt! — Jertek ide, Urak, tegyétek kardomra újjotokat, 's esküdjetek-meg, hogy senkinek sem fogjátok mondani mit láttatok. Esküdjetek a' kardomon.

A' LÉLEK. Esküdjetek a' kardján!

HAMLET. Jól mondod vén ürge! olyan hamar tudod é a' földbe bé-fúrni magad? E' vólna jó sántzot ásni! — menjünk tovább egy keveset.

GUSZTÁV. Egek! ez rettenetes történet!

HAMLET. Édes Gusztávom! Nem maga ez az, a' mit ti meg-magyarázni nem tudtok. Sok van mennyen földön olyan, a' miről a' mi Philosophusaink még tsak álmodni sem tudnak. De jertek, esküdjetek nekem, hogy soha, akár millyen szokatlanúl és esztelenül viselem is magamat — minthogy meg-lehet hogy az idő azt fogja kivánni, hogy magamat úgy viseljem, ti sem egy ilyen váll-vonítással, sem ilyen fej-mozgással, sem valamelly titkolózó törtetett beszéddel, mint, — jó, jó! tudunk mi a' mit tudunk! — ha mi szóllani akarnánk! — ki tudja, ha nem é? — vagy más ehhez hasonló kéttséges mondással nem valljátok-meg, hogy többet tudtok felölem annál, a' mit mások

tudnak ; ezt esküdjétek nékem , úgy légyen az
Ég' könyörülő irgalma rajtatok útolsó órátok-
ban. Esküdjetek.

A' LÉLEK. Esküdjetek !

GUSZTÁV és BERNFIELD. Esküsznek.

(Három újjokat kardjára téstik
's esküsznek)

HAMLET. Menj nyugtadra , szerentsétlen
Lélek ! Most már úgy bízom magamat rátok,
mint barátnak barátra bízakodni illik ; 's a
mit egy ilyen szegény emberke tehet , mint
a' millyen a' ti Hamletetek , mind - azzal erán-
tatok való szeretetének 's barátságának jelét
adni el-nem múlatja. Menjünk ; de szátokra
újjotokat ! Az idő ki-fordúlt sarkából. Sze-
rentsétlen eset , hogy nékem kelle' helyre-ho-
zására születtenem !

*szige aham moisadin
teljénán.*

HARMADIK FEL-VONÁS.

ELSŐ KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, A' KIRALYNE, GÜLDENSTERN,
 -és A' KIRALYI UDVARNOKOK.

A' KIRÁLY.

Hozott légyen a' jó Szerentse, Güldenstern!
 Azon kívül hogy nagyon óhajtottalak
 látni, a' szolgálatokkal való élés' szüksége
 siettetett elő-hívattatástokra. Úgy tartom, már
 hallottatok valamit a' Hamlet el-változása fe-
 lől, nem nevezhetem azt egyébnek, mert sem
 belső, sem külsőképpen nem az ő többé, a'
 ki ennekelötte volt. — En még tsak meg sem
 tudom álmodni mi lehet az, a' mi ilyen ha-
 sonlatlanná tette magához Atyjának halálán
 kívül. — Kérlek titeket, hogy mivel gyermekség-
 tek ólta véle együtt nevedtetek, 's korotok-
 nak egyenlősége ötet titkainak elő-beszéllésére
 kifizetheti vártatok, múlassatok kevés ideig
 Udvarunknál; 's légyetek mindég körülte; von-

játok mulattságra, 's igyekezzetek rajta, hogy alkalmatosságot nyerjetez ki-venni belöle rendkívül való aggodásának előttünk esmeretlen okát, hogy láthassuk ha nem olyan é az a' minek mi valami módon elejét vehetnének.

A' KIRÁLYNÉ. Ö felöletek sokat beszélt, 's én bizonyosan tudom, hogy senkihez sem bízik annyit, mint hozzátok. Ha nálunk annyi ideig mulattok, a' mennyi tzelunknak ~~'s fel-tételünknek~~ bé-teltyesedésére szükséges, úgy hidjétek-el, hogy itt-léteteknek ~~olgya~~ jutalmát fogjátok látni, a' ~~millyet egy Királynak tett kedves szolgálatért várni lehet.~~

GÜLDENSTERN. Felségteknek mind két rész-ről olly határozatlan hatalma vagyon felettem, hogy a' hol kérni méltóztatnak, parantsolniok lehet.

A' KIRÁLYNÉ. Közfönöm, já ~~Cüldenstern!~~ 's kérlek menjetez minden haladék nélkül 's látogassátok-meg esmeretlenné vált fiamat.

GÜLDENSTERN. Engedje az Eg hogy jelenlétem 's igyekezetem néki kedves és használatos légyen.

(El-megyén)

MASODIK KI-JÖVETEL.

A' KIRALY, A' KIRALYNÉ, OLDENHOLM.

A' KIRÁLY.

Mi újságot hozol, Oldenholm? Te mindég jó újságok Atyja vagy.

OLDENHOLM. Az vagyok! Hidd-el Felsőges Uram! hogy úgy tartom szemem előtt kötelességemet, mint a' Lelkem idvességét; mind a' kettőt az én Istenem és az én kegyelmező Királyom hűségére; 's azt állítom (hanemha egész életemet haszontalan fordítottam volna az Országársbeli jövendölések ki-fejtegetéseire) azt állítom mondom, hogy a' Hamlet meg-tébolyodásának igaz okát ki találtam.

A' KIRÁLY. Az igaz okát?

A' KIRÁLYNÉ. Tartok tőle hogy az nem egyéb hanem Atyjának halála 's a' mi hirtelen ölére kelésünk.

OLDENHOLM. Imé Felsőges Uram — egy levél, mellyet a' Leányom tartozó kötelessége 's engedelmissége szerint nékem hozott. (*Felbontja a' levelet 's olvassa.*) „Az én lelkem „mennyei bálványjának, a' gyönyörűség „Opheliának.

A' KIRÁLYNÉ. Hamlet írja azt néki?

OLDENHOLM. Igen is Felséges Affzonyom.
 „ Hogy a' Nap világít 's éget,
 „ Ha tetfzik, tagadhatod :
 „ De, hogy engemet szépséged
 „ A' Nap-hévnél inkább éget,
 „ Kedves, tapasztalhatod.

(Tovább olvas.)

„ Édes Ophéliám! haragszom erre a' versre ;
 „ én nem tudom sóhajtásaimat az újjaimon szá-
 „ mítani : de hogy tégedet úgy szeretlek, a'
 „ milyen szeretetre méltó vagy, azt hidd-el.
 „ Élj szerentsésen. “

A' KIRÁLYNÉ. 'S hogy fogadta-el Ophelia
 az ő szerelmét ?

OLDENHOLM. Felséges Affzonyom ! mit tar-
 talfz te én-felölem.

A' KIRÁLYNÉ, Hogy betsületes derék ember
 vagy.

OLDENHOLM. Az kívánok a' probában is
 maradni. Meg-sejditettem ezt a' szerelmet, 's
 így szóllottam a' Leányomhoz ; Hamlet Hertzeg
 Hertzeg, és így fellyebb való mint sem néked
 hozzája reménységed lehetne ; ezen szempillan-
 tás ólta tehát kerülnöd kell a' véle lételt, 's
 sem leveleit, sem ajándékit nem szabad el-ven-
 ned. Ophélia szavamat fogadta ; de lásd mi
 leve gyümöltse intésemnek ; a' szegény Hamlet
 elméje meg-bomlott.

A' KIRÁLY. (a' Királynéhoz.) Ez é igazán
 az oka ?

A' KIRÁLYNÉ. Az nem lehetetlen.

A' KIRÁLY. De hogy lehetne még bizonyosabbá lenni ?

OLDENHOLM. Tudod Felséges Asszonyom, hogy ő néha négy óráig is el-jár itt fel 's alá.

A' KIRÁLYNÉ. Az úgy van.

OLDENHOLM. Egyszer ilyenkor ide küldöm a' Leányomat; mi mindnyájan búvjunk egy kárpit megé, 's onnan nézzük mi lesz a' dologból. Ha ő Opheliába nem szerelmes, és ha nem a' miatt vezttette-el esztét, úgy itt hagyom hivatalomat, paraszt köntösbe öltözöm, 's magam mivelem földeimet. (*Hamlet egy könyvet olvasván közelget*)

A' KIRÁLYNÉ. Imhol jó szegény olvasva, — milyen szomorkodó ábrázattal jön felénk !

OLDENHOLM. (*A' Királyhoz és Királynéhez*)
Kérlek hagyjatok magamban, én meg-szóllítom.

(*A' Király és Királyné el-mennek*)

HARMADIK KI-JÖVETEL.

OLDENHOLM, HAMLET.

OLDENHOLM.

Hogy van az én kegyelmes Hertzegem ?

HAMLET. Egészenben, hála Istennek !

OLDENHOLM. Esmerfz engemet, kegyelmes Uram?

HAMLET. Igen jól; te egy hal-áros vagy.

OLDENHOLM. Nem vagyok kegyelmes Uram!

HAMLET. Úgy hát ohajtanám, hogy betsületes ember vólnál!

OLDENHOLM. Betsületes ember, kegyelmes Hertzeg?

HAMLET. Igen, Uram! mert betsületes embernek lenni a' lízerint a' mint mai nap' a' világ forog, annyi, mint tíz ezer ember közzül kí lenni zárva.

OLDENHOLM. Az ugyan igaz, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. Van Leányod?

OLDENHOLM. Van kegyelmes Uram!

HAMLET. Ne botsásd a' napra! — A' ízv erzése mennyei áldás, de a' te Leányodnak nem vólna az.

OLDENHOLM. Mit akarfz azzal mondani? — (*magában*) Mindég tsak a' Leányom a' fejében. — Mit olvasol, kegyelmes Hertzeg?

HAMLET. Szót! szót! szót!

OLDENHOLM. Azt értem, mi az értelme annak, a' mit olvasol?

HAMLET. A' leg-szemtelenebb rágalmazás, Uram; mert ez a' isúfolózó fattyú azt mondja hogy az öreg embernek fejr szakálla és rántos képe van, szeme fa-tsipát tsepeg, a' lába erötelen, a' az elméje gyengés; a' mellyet

én ugyan szóról szóra hiszek és vallok: de még is az illendőség ellen valónak itélem, hogy ezt ilyen világosan ide írta, 's te is, Uram, szint olyan öreggé lennél mint én vagyok, ha rák módjára vissza felé is tudnál menni.

OLDENHOLM. (*magában*) Ha ez örülés is a' mint hogy nem is egyéb, még is titkos igazság 's mély érzés nagyon benne. — Nem volna kedved eggy kevéssé ki-menni, kegyelmes Hertzeg?

HAMLET. Hová ki? — a' világból ki?

OLDENHOLM. Már az ugyan igazi ki-menés volna. (*magában*) Millyen nyomosok gyakorta feleletei! Itt hagyom őt, 's mindjárt rendelést tézek, hogy a' Leányom jöjjön-elő hozzá. (*Hamlethez*) Kegyelmes Hertzeg, én alázatos bútsút veszek tőled.

HAMLET. Ki-vévén életemet, semmit-sem vehetsz tőlem, a' mit kevesebbé sajnáljak.

OLDENHOLM. Elj szereztsésen, kegyelmea Uram!

HAMLET. (*magában*) Menj alkalmatlan öreg bolond!

H a m l e t

NEGYEDIK KI-JÖVETEL.

GÜLDENSTERN, AZ ELŐBBIEK.

OLDENHOLM.

Te bizonyosan Hamlet Hertzeget keresed?
Imé itt van.

(El-megyén)

GÜLDENSTERN. Isten tartson-meg, kegyelmes Uram, kedves Hertzeg!

HAMLET. Ah, édes régi Barátom! mint vagy? mint van állapotod, édes derék Pajtásom?

GÜLDENSTERN. Mint az ilyen közönséges föld terméseknek szokott. Én éppen nem vagyok a' Fortuna Allzony' süvege gombján.

HAMLET. De a' tzipők-talpa alatt sem vagy?

GÜLDENSTERN. Ott sem vagyok, kegyelmes Uram!

HAMLET. Tehát övéhez vagy akasztva — jó! — de mi újságot hozol?

GÜLDENSTERN. Semmit egyebet, kegyelmes Uram, hanem hogy az emberek egyről egyig betsületes emberekké lettek.

HAMLET. Ugy orrunk előtt az utolsó-ítélet, vagy nem igaz az ujság. — Engedj nékem egy barátságos kérdést. ~~Mi a'...~~

S z o m o r ú J á t é k.

~~tek, mely természetl egyenlőségod nem tud~~
~~éngédelkedni.~~ Már tudom hogy a' jó Ki-
rály és Királyné hívatott.

GÜLDENSTERN. Mi végre; kegyelmes Her-
tzege?

HAMLET. Hogy te titkaimat belőlem ki-
vedd; de engedd hadd kényszerítselek téged
pajtási kötelességünkre idők' egyenlőségere 's
félbe nem szakasztott szeretetünk' köteleire, 's
mind arra, a' mit egy ékesebben szóló elid-
be terjeszthetne, 's valld-meg, nem hívatlak é
tégedet?

GÜLDENSTERN. Hívatlak igen is, kegyelmes
Uram!

HAMLET. Én meg-mondom néked, mi vég-
re; így nem fogod magadat árúlással vádol-
hatni, 's a' Királynak 's a' Királynénak ígért
hűséged egy tollnyival sem lessz könnyebb
erántok. Én bizonyos idő óta, — miért, miért
nem? nem tudom, — minden vídamságomat
el-vesztettem, 's szomorkodásom annyira raga-
dott, hogy ezt a' gyönyörködtető világot meg-
bűfzhödtt gőz-párazatnak nézem. Millyen re-
mek az ember! millyen nemes értelmére néz-
ve! millyen meg-mérhetetlen tehetségeiben!
képére 's mozgó erejére nézve millyen tökéle-
tes és tsudálatra méltó! munkáiban millyen
hasonló az Angyalhoz! -gondolkozásában mint
hasonlít az Istenhez! a' leg-főbb ékessége a'
Teremtésnek! a' leg-tökéltebb minden látha-

tó valóságok közt, 's még is mitsoda az én izemeimben ez a' quintessentiája a' pornak? Az ember nékem nem tetszik (*Güldenstern mosolyog*) 's az Affzony szint' úgy nem; noha te mosolygással beszédemet érteni láttatol.

GÜLDENSTERN. Kegyelmes Hertzeg! egy gondolatom sem vólt ezen.

HAMLET. Miért nevetél hát midön azt mondtam hogy az ember nékem nem tetszik?

GÜLDENSTERN. Azért nevettem, mert ezembe jutott, hogy, így lévén nálad a' dolog, igen sovány tartást kapnak a' Comoediások. A' mint ide jöttem, öszve-akadtam vélek, a' te segedel-medhez akarnak folyamodni.

HAMLET. Az, a' ki Király lessz köztök, igen kedves lessz előttem. Tributumot fogok nyujtani Felségének. Mitsoda Comoediások azok?

GÜLDENSTERN. Azok a' kik egyébkor javalásodat meg-nyerték; az ide valók.

HAMLET. 'S hogy van az, hogy útnak? talám beléjek kapott a' rozsdá?

GÜLDENSTERN. Nem; ők még mindég úgy iparkodnak mint ez előtt, hanem megint egy külső országi tsoport ütötte-elő magát, azoknak most új vóltok miatt kedvességek van, 's a' közönséges játzókat, így hívattatnak a' régiek, le-lármázzák a' színről.

HAMLET. Elj szereztsésen Barátom; én a' Comoediásokkal szólok — még ma kell nekik

egy darabot játszani, a' melly meg-lehet, hogy kedvemet fel-vidámítja. Menj, kérd a' Királyt és a' Királynét, hogy rajta jelenjenek meg; egy úttal pedig mond-meg a' Bátya-Atyámnak, és az Angy-Anyámnak, hogy nem sült-el gondolatjok.

GÜLDENSTERN. Miként nem, kegyelmes Hertzeg?

HAMLET. En tsak akkor vagyok bolond ha északról vagy nap-nyúgotról fú a' szél. Ha délről fú különbséget tudok tenni a' toronygomb és a' rajta ülő tsóka közt. Menj; hagyj magamban.

GÜLDENSTERN. Elj szereztsésem, kegyelmes Hertzeg!

(*El-megyén*)

ÖTÖDIK KI-JÖVETEL.

HAMLET *magában.*

Isten veled! — Végre meg-szabadúltam tőle! — Gaz, vért szomjúzó-fattyú! gyalázatos, kerítő, hitetlen! — De mitsoda alacsony békességestűrés tartóztat még? — En egy gyilkosan meg-öltt kedves Atya gyermeke, egy Menny és pokol által bosszú-állásra tüzeltt fű, én keressek é halzontalan panasszal könnyebbülést mint egy gyáva gyerek? én fakadjak é, mint

valami ringyó, férjhez nem illő átkozódásra?
 — — 's agyvelő é osztán az, a' mi ebben
 a' koponyában vagyon! Gyalázatos! másként
 kell látnom a' dologhoz! — Azt hallottam
 valaha, hogy egy gonosztévőt a' Poéta és a'
 Szín-játszó ereje annyira meg-hatotta, hogy
 azonnal meg-vallotta vétkes tselekedetét. Ha
 a' gyilkosságnak nints. is szava, még is hama-
 rább kap a' leg-lelketlenebb eszköz is nyelvet,
 mint hogy az titokban maradhasson. Meg-taní-
 tom ezeket a' Comoediásokat hogy a' Bátyám
 jelenlétében egy az Atyám halálához hasonló
 tselekedetet játszanak; az-alatt merően nézek
 majd szemébe; 's ha tsak el-sáppad is, tudni
 fogom mit tsináljak. Az a' Lélek a' mellyet
 láttam ördög lehet; ki tudja ha bánkódásom-
 mal nem valamely kárhozatos tselekedet el-
 követésére akar é vissza-élni? Erősebb állatást
 kerések a' Késértet látásánál; 's a' Comoedia
 légyen az a' fogó, a' mellyel a' Király lelki
 esméretit ejtem keletzébe.

HATODIK KI-JÖVETEL.

A' KIRALY, A' KIRALYNE, OLDENHOLM,
OPHELIA, GÜLDENSTERN, és az
UDVARNOKOK,

A' KIRÁLY. (*Güldensternhez*)

Tehát ki nem tudad venni belőle mi az igaz oka annak, hogy élete' leg-fzebb napjaiban ebbe a' veszedelmes szomorkodásba esett.

GÜLDENSTERN. Azt vallja maga is, hogy rend-kivül való bánatban vagon; de mi a' forrása, azt ki-nyilatkoztatni nem akarta, 's nem is lehet semmi rést kapni ki-vevéséhez; sőt ha már közel van is az ember ahhoz, hogy őt annak meg-vallásához vigye, akkor, még színlelt meg-bomlása mellett is, elégséges ravaszkodással bír, magát a' törből ki-vonni.

A' KIRÁLYNÉ. Miként fogadott téged?

GÜLDENSTERN. Igen nyájasan.

A' KIRÁLYNÉ. Nem kínáltad e meg valami műlatással?

GÜLDENSTERN. Felséges Asszonyom, ide jöttemben, véletlenül egy tsoport Comoediásokra akadtam: azt elő-befélttem néki, 's úgy tetfzett, mintha annak örült volna; még ma adja-ki nékik a' parantsolatot hogy játszanak,

's Felségteket általam kéri, hogy rajta jelenjenek - meg.

A' KIRÁLYNÉ. Örömezt. Igyekezz rajta hogy így maradjon, 's a' mulatást ne kerülje.

GÜLDENSTERN. Egész erővel azon léfzek, Felséges Asszonyom!

(*El-megyén*)

HETEDIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, A' KIRÁLYNE, OLDENHOLM,
OPHELIA.

A' KIRÁLY.

Kedves Gertrüdöm, hagyj magunkban egynehány pillantásig Titokban rendeléseket tettünk, hogy Hamlet ide jöjjön, és Ophéliát, mintha csak véletlenül esne az, itt találja. Én és Oldenholm olyan helyre vonjuk-meg magunkat, hogy láttatlan Tanúi légyünk mindennek valami köztök esni fog, 's magunk tehesünk ítéletet, ha bánatjának a' szerelem éoka, vagy valami más egyéb!

A' KIRÁLYNÉ. Engedelmeskedem, és részemről, Ophélia kívánom, hogy a' te szépséged legyen a' Hamlet Izomorkodásának szerentsés forrása: mert úgy reménységem marad, hogy ártatlanságod őt az igaz útra vezetheti.

OPHELIA. Felséges Affzonyom, óhajtom
hogy úgy légyen.

A' Királyné el-megyén)

NYOLTZADIK KI - JÖVETEL.

A' KIRÁLY, OPHELIA, OLDENHOLM.

OLDENHOLM (*Opheliához*)

Járj itt fel 's alá — (*A' Királyhoz*) Felséges Uram, ha néked úgy tetszik ide rejthetjük magunkat. — (*Opheliához*) Tégy úgy, mint ha ezt a' könyvet olvasnád, hogy a' könyörgés színe magánosságodat szépítse. Sokszor történik-meg az, hogy a' leg-áhítatosabb ábrázat, a' leg-kegyesebb tekintet mellett az ördögöt magát szopjuk.

A' KIRÁLY. (*magában*) Az igen is igaz! Millyen éles vessző ütést ad ez a' szó az én lelkemnek. ~~Egy-
nem utálatosabb a' kendőzés rózsái által, mint az én tselekedeteim szavaimnak szép borítékja
alatti.~~ O sullyos teher!

OLDENHOLM. Hallom jönni; rejtezzünk-el Felséges Uram.

(Ophelia maga marad)

KILENTZEDIK KI-JÖVETEL.

OPHELIA (*olvasva* ;) HAMLET.

HAMLET.

Lenni? nem lenni? ez tehát a' kérdés. Annak é nemesebb Lelke, a' ki a' meg-mérgesedett tsillagzatok tsapkodásait békével el-tűri, vagy annak, a' ki az inség' seregei ellen fel-fegyverkezik, 's ellenkezve ér véget? — Meg-halni — el-alunni; — semmivel sem több; 's ezzel az el-alvással Lelkünk' gyötrelmeinek 's az élet' meg-számíthatatlan nyomorúságának határt vetni. Olly vég ez, mellyet buzgóan kellene óhajtánunk. — Meg-halni, — el-alunni. — — El-alunni? — talám álmoduj is! — Ez ám a' göts! Mert mitsoda álmok jöhetnek majd reánk halál-álmunkban, minek-utánna már a' gázolásból ki-vergödtünk, ez az a' mi bennünket tartóztat. Ez az az elmélkedés, a' melly reá bír, hogy magunkat egygy illy hosszú élet' nyomorúságainak alája vetjük. Mert ki állaná-ki külömben az ujjabb ujjabb ostoroztatást, az üldözök feneséget, a' bosszantását a' kevélyeknek, a' meg-vetett szerelem aggódásait, a' késedelmes igasságot, a' negédségeket a' Nagyoknak, 's azokat a' dőféseket, a' mellyeket a' tűrő jámbor érdem az esztelen-ségtől szenved, ha egygy kis hegyes vassal azt

viheti véghez, hogy a' halotti harangot megkondítsák? ki akarna inkább egy illy sanyarú élet terhe alatt pihegni, tikkadni? De a' titkos sejdítése annak a' halált követő valaminek, (egy útazó sem tért-vissza még azon esmeretlen Tartományból!) el-remíti a' Lelket, 's arra veszi hogy inkább szenvedjünk kínokat, mellyek már rajtunk fekszenek, mint-sem ujjaknak sjössünk elikbe, mellyeket még nem esmérünk, így tesz a' lelki esméret bennünket gyávákká; így oszlik széllyel az el-tökéltt végezés eleven színe az elmélkedés halavány fényje előtt, 's fel-tételeink, mellyek nagyok és nemesek, meg-fordítják folyamatajokat, 's meg szűnnek hatni. Tsendesítsd magadat — — — A' szép Ophélia? — Nympha emlékezz-meg minden bűncimről eszégedesben!

OPHELIA. Kegyelmes Hertzeg! mint vagy te?

HAMLET. Alázatosan köszönöm; jól. —

OPHELIA. Kegyelmes Uram, te nekem külfömbféle ajándékokat adtál, mellyeket én emlékezetül tartottam; kérlek vedd-vissza most azokat.

HAMLET. En? én nem emlékezem hogy néked valamit adtam volna.

OPHELIA, De igen is tudod, kegyelmes Uram, és hogy ajándékid mellé olly édes szót raktál, hogy ezek miatt azok még betsesébbekké váltak. Minek utánna ez a' kedves szózat

meg-fzünt, kérlek vedd-vissza. Az ajándék egy nemes elme előtt mindég el-vefzti érdemét, ha adójának szíve meg-változott.

HAMLET. Ha, ha! ártatlan é még szíved?

OPHELIA. Kegyelmes Hertzeg! —

HAMLET. Szép vagy é?

OPHELIA. Mire valók ezek a' kérdések?

HAMLET. Imé meg-magyarázom. Ha ártatlan is vagy, szép is vagy, ne engedje-meg ártatlanságod hogy szépségednek hízelkedjenek.

OPHELIA. Nem jó társa é kegyelmes Uram a' szépség az ártatlanságnak?

HAMLET. Nem a' leg-jobb: mert mindég könnyebb a' szépségnek az ártatlanságot tsábítóvá változtatni, mint az ártatlanságnak a' szépséget magához hasonlóvá tenni. Ez valaha paradoxum vólt, de a' mi napjainkban kétséget nem szenvedő igazság. — Vólt olly idő, a' mellyben én téged szerettelek.

OPHELIA. Valóban kegyelmes Hertzeg, úgy viselted magad, hogy azt hinni bátorkodom.

HAMLET. Nem kellett vólna hinned; mert a' virtus soha sem ólthatódik-bé olyan erősen régi törzsökünkbe, hogy annak fojtósságából bennünk valami meg-ne maradjon.

OPHELIA. Annál rosszabbúl esett hogy így meg-tsalódtam.

HAMLET. Menj Apátza-Klastromba. Minek lennél bűnösök Anyjává? En nem vagyok egy a' leg-gonoszabbak közzül; de még is

tudnám magamat olyanokkal vádolni, hogy jobb volna ha az Anyám soha sem szült volna! Én kevély vagyok, bosszú-álló, büszke, 's több vétkek' el-követésére kész, mint gondolattal bírok azokat elő-számlálni, képzelődéssel ki-gondolni, 's idővel végre-hajtani. Minek kell az ilyen semmire valóknak mint én, az ég és föld közt fel 's alá mászkálni? Mi mindnyájan semmire valók vagyunk; ne hidj egyi-künknek is. Menj Apátza-klastromba. — Hol az Atyád?

OPHELIA. Oda haza van, kegyelmes Uram!

HAMLET. Zárasd rá az ajtókat, hogy ha bolond, tsak a' maga házánál üzze bolondsá-gait. — Elj szerentsésen.

OPHILIA. Mennyei Hatalmak, térítsétek-meg elméjét! *utána kiáltva*

HAMLET. Képirási mesterségtekről is hal-lottam valamit; gyönyörű mesterség! Az Isten néktek adott ábrázatot, 's ti mást tsináltok magatoknak. A' sok patsmagolással, piperézéssel, affectáltt selypítéssel, tántzoló lépéseit-ekkel, gyermeki éretlenségtekkal el-tsúnyítjátok az Isten szép munkáját, 's olyan együgyűk vagytok, hogy még el-hízzitek magatokat bo-londoskodástokban. Menj, menj kérlek, nem akarok semmit tudni többé felöle, el-bódított egéfszen. A' házasodást értem. Azok a' kik már egyszer benne vagynak éljenek egyyet-len-egyig; a' többiek maradjanak, a' mint

vannak. Apátza-klastromba! menj mondom,
menj!

(*Hamlet el-megyén*)

TIZEDIK KI-JÖVETEL.

OPHELIA (*egyedül*)

Be szeretetre méltó Lélek romla-meg itt. A' szeme egy Udvarnoknak, a' nyelve egy Tudósnak, a' kardja egy Vitéznek, a' virító reménysége az Országnek, az, a' tükör, a' mellyben magát minden, a' ki tetszeni kívánt, nézegette, a' remekje mind annak, a' mi nagy, szép és kellemetes, egészen, egészen oda lett! — Én, szerentsétlen, a' ki egykor édesgetéseinek kedves hangzatját olly kedve telve szívtam-bé, 's most kéntelen vagyok nézni, hogy az ő benne lakozó szép lélek mint egy meg-hasadt harang mint ad hibás selyp hangokat, 's ártatlanságának hasonlíthatatlan virága szomorú tsüggedéssel mint hervad. Jaj nékem hogy, eddig kellett élnem 's azt látnom a' mit láttam,

(*El-megyén*)

XI-dik KI-JÖVETEL.

A' KIRALY, OLDENHOLM.

A' KIRÁLY.

S te azt tartod, hogy szerelem? Nem, az ő lelkét más dolgok háborgatják, 's az, a' mit mondott, ha rendesnek tetszik is, még sem elzetelenség. Méljen fekszik valami az ő elméjében, a' mi felett meláncholiája költő-formán ül, 's tartok tőle, hogy veszedelmes leszl, ha meg-engedjük hogy ki-költse. Hirtelenében egy módot találtam, a' mellyel ennek elejét vehetjük. Haladék nélkül küldöm Angliába, hogy a' meg-tagadott adót végye-meg. Talám a' tengeri szellőzés, az idegen föld, 's a' sok uj tárgyak azt az öfzve-tsomózott kelevényt, melly elméjét fekete képekkel rakta teli, és a' mi miatt e' rendkívül való kedvetlenségbe esett, széllyel oflatják. Mit tartasz felöle.

OLDENHOLM. Reménylem jó fogamatja leszl. Noha én még is azt állítom, hogy el-tépett Szerelem az igaz eredete bánatjának. — Mind-azáltal Felséges Uram, bánj önnön tetszésed szerint; de ha ellenedre nem vólna, hagyd a' Királynénak hogy a' mai Comoedia után vele tartalék nélkül szóljon, 's vallásra vonni igyekezzen; én az-alatt olyan helyre vonom-meg

magamat, a' honnan ki-hallhassam mit beszéllnek egymással. Ha meg nem valjja, küld Angliába, vagy zárd-bé valahová, a' mint azt böltsessed javallani fogja.

A' KIRÁLY. Követni fogom tanátsodat hív Oldenholm! — menj és beszélj-elöre a' Királynéval.

(Oldenholm el - megyen)

XII-dik KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY (egyedül)

I szonyú az én gonofzságom, 's az égre kiáltoz. A' leg-első isteni átok fekszik azon. — — —
Eggy meg-öltt testvér! — Nem imádkozhatom!
Hogy imádkozhatnám, midön belső küszködéseim, hajlandóságom és fel-tételem között, hasonlónvá tesznek ahhoz, a' ki előtt két munka van, 's azon habozván hogy mellyikhez nyúljon hamarabb, mind a' kettőt el-múlafztja.
— De ha ez a' meg-fertéztetett kéz magánál vastagabban van is vérrel bé vonva: nintsen é elég esője az Égnek azt hószinné fejeírteni? Ah de mitsoda imádságot mondjak? Eotsásd-meg nékem undok gyilkosságomat! —
Az nem lehet, mert még birtokában vagyok azoknak a' jóknak, a' mellyek miatt ezt a' gyilkos tselekedetet el-követtem, — a' Király-

nének és a' Koronának! — Hogyan hát? mi van egyéb hátra? Próbát teszek mit tehet az igaz meg-bánás? O fzerentsétlen állapot! O fertöbe süllyedtt lélek! a' ki annál mélyebben rogyfsz, mentöl inkább igyekszel ki-vergödni! Segítsetek Angyalok! segítsetek meg meredtt térdek! Te pedig atzél-hártyájú szív, puhúlj-meg olyanra, mint a' tsetsemö gyenge böre! Még minden jóra fordulhat.

(*Le-térdel*)

XIII-dik KI-JÖVETEL.

el marad egyénen

HAMLET (*ki-jö;*) A' KIRALY.

HAMLET.

Most vihetem véghez leg-alkalmatosabban, mikor imádkozik, 's most vífzem véghez. — Így leg-alább idvezül. — — 'S e' lessz ofztán a' bosszú? E' vólna szép! — Egy istentelen meg-öli az Atyámat, 's én, én az ő egyyetlen fia, ezt az istentelent, a' ki ötet meg-ölte, az Egbe küldöm érte — — Ó ez jutalom vólna, nem véres bosszú. — — Ó az Atyámat véletlenül, teli gyomorral, virágában lévő vétkeivel ölte-meg. — — Mint van dolga, maga tudja az Eg, — a' mi vélekedésünk fzerint, igen rosízúl. Igasságos vólna e' hát

tselekedetem, ha ollyankor emelném tovább, mikor, lelke le-rázta bűneit, mikor készen van az útra? — — Menj hüvelykedbe, kardom! irtóztatóbb szolgálatra kell készen lenned! Mikor részeg leszl, vagy alszik, vagy indulatos fel-lobbanásában, vagy vért-motskoló ágyának öröme között; mikor játszani fog, vagy káromkodik, vagy valamit ollyat tsinál, a' mi ne engedje idvességét reményleni, akkor döfj egyet rajta, hogy lába az Eg felé nyúljon, míg undok Lelke a' pokol felé tart.

(*El-megyén*)

A' KIRÁLY. (*Fel-kél, 's elő-jő*) Szavaim fel-reppennek, gondolataim ide alatt maradnak, gondolat nélkül való szó pedig nem jut az Egekre.

(*El. mégyén.*)

vége a harmincz felvonásnak

NEGYEDIK FEL-VONÁS.

el maradt
ELSŐ KI-JÖVETEL.

(Egy Játzó - színné változtatott Palota)

HAMLET, GUSZTAV, és egy SZIN-JATSZO.

HAMLET.

M Ond úgy, kérlek, a' mint én mondtam, minden erőltetés nélkül, azzal a' hanggal és accentussal, a' mellyel közönségesen beszéllünk. Mert ha a' szádat úgy szeded teli mint némelly Actor szokta, annyinak tartom, mintha verseimet! az éjjeli őr kiáltaná. A' kezedd se hadazz úgy mintha a' levegő - eget akarnád [fűrészelni; mozgasd azt lassan, mert indulataidnak leg-hevesebb fel-lobbanásában 's szélvélzében is mindég úgy kell alkalmaztatnod mozdulásaidat, hogy azok az illendőséget meg-ne sértsék, 's valóságos érzést mutassanak. Ószve - tsikorgatom fogaimat ha egy nagy parókás széles vállú bolondot látok magam előtt, a' ki valamelly indulatot izre-tép, és, igen mesterkedvén, neki puffalzkodik mint valami efze - vészett; de közönségesen nem is egyébre

valók az ilyen tüskék, hanem hogy lármát 's természet ellen való gesticulatiókat tsináljanak. Nem szánám meg-botoztatni az ilyen vázt, mikor a' Camillusokból egy kortsmán hadazó tízedest tsinál. Kérlek őrizkedj ettől.

SZÍN-JÁTSZÓ. Arról felelek, kegyelmes Uram!

HAMLET. De ellenben igen jámborúl se viseld magadat; ebben önnön ítéleted légyen tanító-mestered. Alkalmaztasd az actiot a' szókhoz, 's a' szókat az actiohoz, 's tsak arra vigyázz, hogy a' természet határán túl ne lépj. Az, a' mi erőltetett, ellenére van a' játszó-szín tzeljének, melly nem egyéb, hanem a' Természetnek mintegy tükröt tartani elibe, a' Virtus kedves ábrázatját ki-mutatni, 's az időszakasz szokásait igaz színnel festeni 's másoknak szemléléséül ki-tenni. Ha ezt nagyobb vagy kissebb mértékben tellyesíted, azokat a' kik hozzá nem értenek nevetésre indíthatod ugyan: de az értelmes Néző meg fog benned botránkozni; pedig egy ilyennek javallása többet nyom egy teli ház éretlenek magasztalásinál. Én esmerek némelly Játszókat, 's vóltak a' kik ezeket annyira dítsérték a' mennyire dítsérni lehet, — ezek mondájokat olyan tsúf lármázással mondták-el, olyan rút rángatásokat követtek-el azok alatt, hogy kételkedtem benne, ha nem a' Természet szakmányóssa akart é szerentsétlen *igyekezettel belőlök embereket faragni.

Szín-játszó. Azt tartom, hogy ezen fogyakozásból mi alkalmasint ki-vetkeztünk.

HAMLET. Vetkezzetek-ki egészen, kérlek; 's hagyjátok-meg azoknak, a' kik a' személyek el-olztásakor mulattató beszédeket kapnak, hogy ahhoz, a' mi papirosokon van, semmit se tegyenek; mert sokan közülök azzal akariák önnön-magokat mulatni, hogy balgatag Nézőjöknek egy részét meg-nevettetik, 's figyelmetességeket, midőn valamelly nyomos darabra kellene' szegezve lenni, másra fordítják. Ez szenvedhetetlen dolog; 's azt mutatja hogy az a' bolond, a' ki így tesz, szánakozásra méltó képzelődésben van. — Menj, 's készülj a' játékhoz.

(*A' Színjátszó el-megy*)

MASODIK KI-JÖVETEL.

HAMLET, GUSZTÁV.

HAMLET,

Gusztáv, te minden tekintetben egy olyan betsületes ember vagy, a' millyet életemben találhattam.

Gusztáv. O kegyelmes Uram —

HAMLET. Nem; azt ne hidd hogy én néked hízelkedjek; mert mitsoda interest reménylhetek én tőled, kinek minden gazdagsága abban áll,

hogy elég értelemmel bír magának ruhát és el-
 élést szerzeni? A' hízlekedés nyelve tsak a'
 Nagyok láb-hyomait nyalogatja; 's árus térdeit
 tsak ott hajtja meg, a' hol jutalmat reményl.
 Miólta lelkem alkalmas választást tenni, 's
 az embert az embertől megkülömböztetni, té-
 ged választott mindenek közzül magának: mert
 én tégedet olly férfinak kezdetelek esmerni, a'
 ki a' Szerentsé kedvezését szint ollyan mérték-
 ben fogadta-el, mint üldözését; 's mikor minden
 viszontagság ellene zúdúlt is, szint olly vidám
 vólt mintha semmit sem szenvedett volna: —
 's bódogok azok a' kiknek vérek és elméjek
 ollyan szerentsés öfzve-egyvelítéssel van egyyüvé
 olvasztva, hogy nem lesznek sípjává a' Fortuna
 újjainak, 's nem szállnak úgy, a' mint ő billent.
 Mutals nekem egyy embert, a' ki nem rabja
 indulatjainak, 's szivem magyában hordom őt,
 mint téged hordalak. — Elég, és egyy kevésse
 több is mint elég, erről! Most a' játszó-színen
 mindjárt egyy ollyan drámát fognak a' Király
 jelenlétében játszani, a' mellynek egyy Scénája
 sokat hasonlít ahhoz, a' mit én az Atyám
 halálának környül-állási felől beszélltem néked.
 Kérlek ha majd ez a' Scéna jön-elő, fogd szemre
 a' Bátyámat a' leg-figyelmetesebb tekintettel.
 Ha egyy bizonyos monda alatt titkos gonofz-
 sága el-nem árúlja magát, úgy az a' Lélek
 a' mellyet láttunk, pokolbeli lakos, 's az én
 képzelődésem az ördög ülő-vasán koholódott.

Ne fordítsd - el róla fzemeidet, én is úgy tesz-
szek, 's annakutánna majd egyyüvé-rakjuk jegy-
zéseiteket, 's ítéletet hozunk maga viselése
felől.

GUSZTAV. Jól van, kegyelmes Hertzeg; ha
valamit el - lop az - alatt míg a' Comoedia
tart, s' rajta nem veszt a' lopáson, erszényem
fogja meg-fizetni.

HARMADIK KI-JÖVETEL.

A' KIRALY, A' KIRALYNE, OLDENHOLM,
OPHELIA, GÜLDENSTERN, HAMLET,
GUSZTAV, AZ UDVARLAK,
és TSELEDEK.

HAMLET.

Imhol jönnek a' Comoediára — nékem most
Szerelmest kell játszanom. — Foglalj jókor
helyet.

A' KIRÁLY. Hogy vagy, Hamlet?

HAMLET. Hasonlíthatatlanúl valóban mint
a' Camaeon; én ígéreteikkel töltött szellőt
eszem; a' ti kappanjaitok pedig azzal meg-
nem tudnak hízni.

A' KIRÁLY. En ezzel a' felelettel nem tu-
dok semmit tsinálni, Hamlet —

HAMLET. En sem. (Oldenholmhoz) Hát
te Uram, hiszen te is játszottál valaha Osko-
láidban Comoediákat, azt mondottad ?

OLDENHOLM. Igen is, kegyelmes Hertzeg, 's engemet jó Játfzónak tartottak.

HAMLET. 'S mitsoda személyeket játfsztál ?

OLDENHOLM. Én Július Caesar vóltam, a' Capitoliumon meg-öltek, 's Brútus vólt a' gyilkosom.

HAMLET. A' brutális tselekedet vólt ~~hogy~~
~~egy ilyen ékén Capitoliumot ölt meg~~ —
Kéfszen vannak a' játfszók ?

GÜLDENSTERN. Parantsolatodat várják, kegyelmes Hertzeg !

A' KIRÁLYNÉ. Jer, kedves Hamlet, ide, ülj mellém.

HAMLET. Követlek Anyám ; itt egygy Mágnes van, a' melly hathatósabban húz.

OLDENHOLM. (A' Királynéhez) Vetted é éfszre ?

OPHELIA. Kegyelmes Hertzeg, néked velem játfszanod tetszik.

HAMLET. Kitsoda ? én ?

OPHELIA. Igen.

HAMLET. Ha tudnád, hogy ! Nem láthatfsz furtsább trefa-katzajt, mint én vagyok. — De mit is tudnék egyebet tsinálni ? hiszen, tsak gondold-el, az Anyám millyen vígan nézi-körül magát, pedig alig van két órája, hogy meg-hólt az Atyám.

OPHELIA. Engedelmet kérek, már két hónapja, kegyelmes Uram !

HAMLET. Ugyan már, két hónapja? —
 O ha úgy van, az ördög járjon feketében, én
 megint a' nyakamba vetem veres mentémet.
 Egek, már két hónapja, s' még is fenn van
 az emlékezete. Már így tsak lehet reményleni
 hogy egy nagy ember emlékezete halála után
 fél esztendőnél tovább marad fen; de úgy
 leg-alább egy Templomot kellett néki építe-
 ni; ha pedig azt nem épített, szeuvedje hogy
 felejtik.

NEGYEDIK KI-JÖVETEL.

MŰSIKA, PANTOMIME.

*Egy Hertzeg és egy Hertzegné, koronás fővel,
 szerelmesen lépnek a' Theatrumra; a' Her-
 tzegné által-öleli a' Hertzegot, ez is a'
 Hertzegnét. A' Hertzegné le-térdel, a' Her-
 tzeg fel-emeli, 's fejét kebelébe hajtja. Egy
 pázsit-székre fekszik. A' Hertzegné látja
 hogy férje el-aludt, 's ott hagyja. Azután
 elő-jő egy idegen, el-veszi a' Hertzeg koro-
 naját, meg-tsókolja a' Hertzegnét, és mér-
 get tölt a' Hertzeg fülébe. A' Hertzegné
 vissza-tér, 's halva találván férjét, sopán-
 kodik. A' Gyilkos két vagy három nema
 követővel elő-jő, 's tetteti magát mintha
 bánkódna, A' hóltt-test el-vitetik. A' Gyl-*

kos a' Hertzegné körül forog, 's ajándékokat nyújt neki. Az Özvegy egy darabig bosszankodni látszik : de sokára el-fogadja szerelmét, 's együtt mennek-el.

OPHELIA. Mi lesz ebből ?

HAMLET. Lántos mennykő, Kis-Affzony !
e' rosszat jövendől.

OPHELIA. E' talám a' játék summáját akarja elő-adni.

HAMLET. Azt meg-halljuk ezektől.

ÖTÖDIK KI-JÖVETEL.

(*A' Dráma.*)

HERTZEG GONZAGÓ, A' HERTZEGNÉ ; —
későbbben ofztán LUCIAN.

A' HERTZEG.

Phoebus már harmintszor végzé-el futását,
'S a' Húga tizenkét harmintszor forgását,
Miólta bennünket az Amor kötele
Hymennek oltárán egyyüvé szentele.

A' HERTZEGNÉ.

'S annyifszor fogják még tenni futásokat,
Míg Istenink vissza-vonják áldásokat.
De még is előre retteg Feleséged
Midön fogyni látja gyengültt egésséged'.

Az Affzonyok a' melly hevesen szeretnek,
Kedvesek' éltéért szintén úgy reszketnek.

A' HERTZEG.

Nem ok nélkül félsz te hamar halálotmól,
El-válok te töled kedves birtokomtól.
De az a' gondolat, hogy e' szép világban
Te fen-maradsz, nékem enyhitésemre van.
'S talám még érettem búsongó szivedet
Eggy újjabb — — —

A' HERTZEGNÉ.

Kedvesem! fojtsd-el beszédedet!
Ez a' te sziveddel eggyé olvadtott szív,
Erántad, ha porrá válsz is, lessz mindég hív.
Jegyezze a' napot átkozott nevezet,
A' melly engem másnak karja közzé vezet!
Tsak a' szorít új férjt ismét kebelébe,
A' ki maga vert kést az első szívébe.

HAMLET. Hah! mardosó féreg! mardosó féreg!

A' HERTZEGNÉ.

Vak tüzét, 's nem szíve tanátsát, követi,
Az az özvegy, a' ki a' fátyolt el-veti.
Engem valamikor új férjem tsókolna,
Meg-borxadott szívem gyilkosan vádolna,
Hogy én voltam a' ki el-pártolttt szíveimet
Idegennek nyújtván, meg-öltem férjemet.

A' HERTZEG.

Nints nékem kétségem esmértt hűségemben,
Mert tudom, hogy nevem mélyen áll fzi-
vedben :

De sokszor meg-esik, olyakat fogadunk,
Ígéletünk mellett hogy meg-nem állhatunk.
Most tehát hogy férjhez nem mégy ígérheted:
De ha meg-hóltt Urad' a' sírba téteted,
Vessed fogadásod el-hagyott sírjába,
'S rohanj új Tifztelőd 's Kedvesed nyakába.

A' HERTZEGNÉ.

Esküdjön-öszve úgy menny és föld ellenem!
Veszzen-el koronám, bírtokom 's mindenem!
Szemem ne esmérje soha a' nyúgalmat!
Nap 's Éj gyűjtse rám a' leg-kínzóbb fáj-
dalmat!

Légyek nyomorúlttabb mint az a' Remete,
Kit szüntelen furdál lelki-esmérete,
Bús életem hosszas haldoklásá válljon,
Reám minden felől véres átok szálljon,
És a' melly veszélytől leg-inkább rettegek
Azzal kínozzanak a' bolizantott Egek,
Ha fogadásomtól valahá el-állok,
'S hitetlenül újjabb nyoszolyába szállok.

HAMLET. Vallyon meg-állja é szavát?

A' HERTZEG.

Kedvesem , ha el-kap mellőled a' halál,
Emlékezz-meg, nekem mostan mit fogadál.
De, hagyj egyg kevéssé, meg-lepett az álom;
Talám fogyott erőm benne fel-találom. —
(*El-alszik*)

A' HERTZEGNÉ.

Aludj, Kedves ! én majd kérem az Egeket,
Éreztessék vélünk kegyes védelmeket ;
'S vigyázzván hűségünk' szent szövetségére,
Minden meg-hasonlást üzenek mellzére.

HAMLET. (*a' Királynéhez*) Felsőges Affzo-
nyom miként tetfzik néked ez a' játék?

A' KIRÁLYNÉ. Ugy ítélem, a' Hertzegné
sokat ígér.

HAMLET. Ó majd el-válik, mint állja-
meg szavát.

A' KIRÁLY. Ésmereid ezt a' darabot Ham-
let ? Nints é valami érdeklő benne?

HAMLET. Nints, semmi sints; az mind csak
játék, a' mit mutatnak; nem igazán ölik-meg
a' Hertzeget; egyg szó sints benne a' mi vala-
kit érdekelhetne.

A' KIRÁLY. Mi a' neve ?

HAMLET. *AZ EGÉR-FOGÓ.* — Igazán;
meg-lehet hogy titkos értelme miatt neveztetett
annak; — egyg gyilkosságot ad-elő, a' melly

Velentzében történt. Gonzagónak hívták a' Hertzeget, a' Hertzegnét Baptistának. Mindjárt meg-látjátok millyen istentelen tselekedet vólt az ; de a' bennünket nem érdekel. Felségednek és másoknak, a' kiket a' lelki-esméret nem bánt, ez annyi mint tréfa ; a' ki rühes, vakarózzon.

(*Lucián elő-jö*)

Ezt Luciánnak hívják ; Atyjafia a' Hertzegnek. — No kezd-el már , Gyilkos ! Mit pisz-mogsz ördögi tekinteteiddel. Kezd rá, a' krá-kogó varjú már bosszú-állásért kiáltoz.

Lucián.

Nem rettent már többé a' háborgó elme,
 Tüzel az imádott Hertzegne' szerelme,
 Itt az erős méreg , kész tetteire kezem,
 Nem mondja most gyáva szívem hogy vét-
 kezem ,
 Ömölj hát pokolban termett bürök nedve,
 'S tedd azt a' mit régen óhajtok epedve,
 Old-el őt, míg álma tőle-el-távozik,
 'S Kedvesének karja közzé kívánkozik.

(*Az alvó Hertzeg fülébe mérget önt*)

HAMLET. (*a' Királyhoz*) A' tulajdon kert-jében öli-meg őt , hogy urává tehesse magát birtokának ; az ő neve Gonzagó ; a' történet esméretes, 's nyomtatásban is k-jött. Mind-

járt meg fogjátok látni hogy nyeri meg a' Gyilkos a' Hertzegné szerelmét is. —

OPHELIA. A' Király fel-kél.

HAMLET. Eggy semmit sem jelentő beszéd verhetné fel őt?

A' HERTZEGNÉ. Mi lelte az én Férjemet?

OLDENHOLM. Szünjete meg játszani —

A' KIRÁLY. Tartsatok világot! félre, félre!

MINDENEK. Világot! világot! világot!

(*Öszve-zavarodva mennek-el*)

HATODIK KI-JÖVETEL.

HAMLET, és GUSZTAV.

HAMLET.

E des Gusztávom! annyinak tartom a' mi Késértetünk' szavát, mintha valakitől tízezer tonna aranyat kaptam volna. Láttad é mi történt?

GUSZTÁV. Igen is láttam, kegyelmes Hertzeg.

HAMLET. Hát mikor a' méregről volt a' beszéd?

GUSZTÁV. Azt is, egyebet is láttam!

HAMLET. Jer, még majd eggy más Comoe-diát is játszatok, az néki még kevesebbé fog tetszeni.

(*Gusztáv el-megyén*)

HETEDIK KI-JÖVETEL.

HAMLET, GÜLDENSTERN.

GÜLDENSTERN.

Kegyelmes Hertzeg, engedd hogy veled egynehány szót szóljak.

HAMLET. Egész egy historiányit, Uram.

GÜLDENSTERN. A' Király, az én kegyelmes Uram, —

HAMLET. Értem, édes Úr, — 's mit tesz néki parantsolni?

GÜLDENSTERN. A' Cabinetjébe zárta magát, 's rosszabbúl van mint képzelné lehetne. —

HAMLET. Talám a' mértékletlen ital —

GÜLDENSTERN. Nem, kegyelmes Hertzeg, az epe —

HAMLET. Uram a' te természeti böltséged nagyon meg-tévedett, midön téged hozzám útasíta; én rajta nem segíhetek, én nem vagyok Orvos; mért ha a' vólnék félő még jobban fel-ne keverném epéjét.

GÜLDENSTERN. Kegyelmes Hertzeg, hallgass-ki a' helyett hogy szokatlan félre-tápasaid által ki-akarasz kerülni annak, a' mit mondani készülök.

HAMLET. Meg sem mozdúlok Uram, szólj, mi kell?

GÜLDENSTERN. A' Királyné engemet szívének leg-nagyobb el-keseredésével küld hozzád.

HAMLET. Isten hozott Uram.

GÜLDENSTERN. Nem, kegyelmes Uram, ez a' Compliment nem illik ide. Ha szóllásomra egészség feleletet méltóztatfz adni, úgy elvégzem a' Királyné reám bízott parantsolatjat; ha pedig nem, ne vedd rossz neven, ha — meg-fordúlok.

HAMLET. Uram azt én nem adhatok.

GÜLDENSTERN. Mit, kegyelmes Hertzeg ?

HAMLET. Egészséges feleletet Uram; az én agyvelöm nagyon rosszúl van: de a' millyennel szolgálhatok, szivesen léfzek szolgálatodra, vagy inkább az Anyámnak, a' mint mondád. — No szóllj hát — minden hímezés hámozás nélkül.

GÜLDENSTERN. Ha parantsolfz; a' Királyné azt mondja hogy a' te magad viselete ő Felségét ifzonyú nagy tsudálkozásra ragadta.

HAMLET. Ó ifzonyú fiú, a' ki az Anyját illy ifzonyú módra tsudálkoztatja. De nintsen é ezen ifzonyú tsudálkozás előtt valami titkos érdekeltetés ?

GÜLDENSTERN. A' Királyné minek-elötte még le-fekszik, a' maga Cabinetjében óhajt veled szóllani.

HAMLET. Engedelmeskedni fogok ha tizszer Anyám vólna is. — Van még valami mondani valód ?

GÜLDENSTERN. Kegyelmes Hertzeg! én neked egykor barátod voltam.

HAMLET. En még most is az vagyok néked!

GÜLDENSTERN. Szólljunk tehát barátságunkhoz képest tartózkodás nélkül, mi lehet ennek a' te meg-magyarázhatatlan változásodnak oka? Hidd-el, hogy ha így bánsz, ha titkodat még barátid előtt sem nyilatkoztatod-ki, elzáratod magad.

HAMLET. Uram, én hivatalba akarnék jutni.

GÜLDENSTERN. Hogy juthat valami illyes eszedbe, minekutánna a' Király biztossá tett a' felöl, hogy koronája reád száll.

HAMLET. Igen; de — míg a' fű meg-nő — a' példabeszéd egygy kevésbé motskos. — (*Egygy Flautravert veszen-le a' kisebb játzó szín Orchesterjéről*) Kérlek fűj egyet ezen a' sípon.

GÜLDENSTERN. En nem tudok sípolni kegyelmes Uram!

HAMLET. Kérlek szépen.

GÜLDENSTERN. Hidd-el nem tudok.

HAMLET. Igen kérlek.

GÜLDENSTERN. Egygy hangot sem tudok rajta ejteni.

HAMLET. Ó az olly könnyü, mint hazudni. Billegtessed szelelő lyukait újjaiddal, fűj belé felülről, 's a' leg-szózatósabb muzsikát fogja adni. Imé itt vannak a' szelelő lyukak.

Gusztáv. De éppen ez a' dolog, hogy billegetni nem tudom az újjaimat; nem tanul-
tam azt soha.

HAMLET. No nézd tehát mitsoda gyáva por-
tékának tartassz te engem. Te örömet játszani-
nál rajtam; akarnád hogy mások lássák hogy
te rajtam játszani tudsz; titkomat akarnád ki-
vájni belőlem; azt óhajtod hogy a' leg-alsóbb
hangzatról a' leg-felsőbbig adjak szót intésedre;
's noha ebben a' darab fában a' leg-szózatosabb
muzsika van, te rajta még sem tudsz csak egy
hangot is ejteni? hogy tudtad azt el-hitetni
magaddal, hogy rajtam könnyebb játszani, mint
ezen a' sípon. Nevezz engem annak a' mu-
zikai Instrumentumnak a' mellynek nevezni
akaríz; azt az egyet mondhatom, hogy ha
belőlem némely fél-hangot ki-tsalni találnál
is, még sem fogsz rajtam játszhatni. — Vége
a' Letzkének. Uram — Isten hírével!

NYÓLTZADIK KI-JÖVETEL.

OLDENHOLM, ES AZ ELŐBBIEK.

OLDENHOLM.

Kegyelmes Hertzeg a' Királyné szóllani kíván
veled, és azt minék elebb.

HAMLET. Látod é azt a' teve forma felhöt
amott.

OLDENHOLM. Igazán; éppen olyan mint a' teve.

HAMLET. Nékem úgy tetszik, hogy inkább hasonlít egy rigóhoz?

OLDENHOLM. Az igaz, fekete mint a' rigó.

HAMLET. Vagy egy Tzethalhoz?

OLDENHOLM. A' tzethalhoz valóban, sokat hasonlít.

HAMLET. Jó, tehát azonnal mégyek az Anyámhoz. — (*magában*) Ezek közt a' bolondok közt még utoljára magam is el-veztem az efzem. — — Egy pillanatban mégyek az Anyámhoz.

OLDENHOLM. Tehát előre hírt víznek.

HAMLET. Az meg-lehet. Egy pillanat nem sok idő. — Barátim hagyjatok magamban.

KILENTZEDIK KI-JÖVETEL.

HAMLET (*magában*)

Az Anyámhoz? — — O bódogtalan, öfzverontsolt szív, ne felejtkezz-el arról, a' mivel néki tartozol. Ne engedd hogy egy Nérói fekete lélek szálljon ebbe a' mérész meljbe; éles leszek, de nem kegyetlen; tör lesz a' számban, de kezem fegyver nélkül lesz. Ebben az egyben nem fog meg eggyezni szívemmel kezem. Akár melly fel-hevülésre jutok is, még se kö-

zelítsen soha hozzám az az ifzonyúság, hogy
öt illessem.

(*El-mégyen.*)

TIZEDIK KI-JÖVETEL.

(*a' Királyné Cabinetje*)

A' KIRALYNE, OLDENHOLM, 's továbbat
HAMLET.

OLDENHOLM.

Mindjárt itt lesz. Szólljon oda néki Felséged. Mondja-meg neki világosan hogy a' Király nem tűrheti továbbá bosszantásait, és ha Felséged nem fogta volna pártját, a' dolognak kedvetlen következései lehetek volna. En az alatt itt vonom-meg magamat, hogy ne lászon. Tsak bátran; Felséges Alfzonyom, mossa-meg derekason Felséged.

A' KIRÁLYNÉ. Bíz rá megfizen! Meglátod —

HAMLET. (*közelgetve kívülről*) Anyám! Anyám!

A' KIRÁLYNÉ. Távoz hamar; már itt van.

HAMLET. Itt vagyok tehát Anyám! — Szóllj, mi baj?

A' KIRÁLYNÉ. Hamlet, te nagyon vétkeztél az Atyád ellen.

HAMLET. Anyám, te nagyon vétkeztél az Atyám ellen.

A' KIRÁLYNÉ. Mitsoda meg-bomlott feleletet adsz te nékem?

HAMLET. Az én feleletem egészen hozzá illik az istentelen kérdéshez.

A' KIRÁLYNÉ. Hogyan, Hamlet? mi leszl ebből?

HAMLET. 'S mit akar Felséged?

A' KIRÁLYNÉ. Nem esmérsl é már engem?

HAMLET. Nem; esküszöm az Egekre nem! Te a' Királyné vagy, Férjed testvérének felelége, 's én kívánnám hogy az ne vólnál. — Anyám vagy.

A' KIRÁLYNÉ. Jó! ha te így kezdéslz velem szóllani, valakit hívatok-elő, a' ki neked felelni tudjon —

HAMLET. Jer, jer; ülj ide, egy lépésnyire sem ereféztelek, míg egy tükröt nem tartok elidbe, mellyben magadat szívednek leg-titkosabb fejtekéig meg-láthatod.

A' KIRÁLYNÉ. Mit akaréslz; talám tsak nem ölsz-meg! Hé! hé! jertek! jertek!

OLDENHOLM. (a' kárpít megöl) Hé! hé! jertek! jertek!

HAMLET. Mi dolog ez? Mi van itt? — (kardot ránt 's által-döfi a' Spanyol-falt) Eggy meg-öltt egér! eggy agyon szúrtt egér!

OLDENHOLM. Oh! — — —

A' KIRÁLYNÉ. Jaj nékem! az Egekért mit tsináltál?

HAMLET. Azt én nem tudom, — A' Király az?

A' KIRÁLYNÉ. Ó, mitsoda Egekre kiáltó tselekedet az?

HAMLET. Egre-kiáltó tselekedet? Valóban; csak nem olly Egre kiáltó tselekedet, jó Anya! mint egy Királyt meg-ölni 's a' Testvéréhez menni.

A' KIRÁLYNÉ. Egy Királyt meg-ölni?

HAMLET. Igen is Felséges Asszonyom! azt mondtam. (*Oldenholmhoz fordul*) Bóldogtalan, ostoba, mindenbe egyveledett bolond, menj útadra! Nagyobbnak gondoltalak, mint a' milyen vagy. Köszönd magadnak most, a' mit kapsz; most ha késő nem vólna meg-tanulhatnád hogy nem jó az embernek mindenbe belé ártani magát. — (*a' Királynéhoz*) Félre ezzel a' hafzontalan jajgatással, ülj-le szépen, tsendesen, 's add kezembe szívedet hadd vessem sajtóba; mert oda vetem, ha külömben a' gonofzság annyira meg-nem edzette, hogy semmit sem érezhet.

A' KIRÁLYNÉ. Mit tselekedtem én ollyat, a' mi miatt te erre a' vétkes meg-támadásomra vetemedhetsz.

HAMLET. Egy olly tettet, melly az ártatlanság el-pirúlása által is gyanússá lefz, és a' melly a' kegyességet is kép-mutatónak kiáltja:

eggy olly tettet, a' melly a' szenteltt szerelem rózsáját ortzádról le-tépi, és helyébe szeder-szín kelevényt rakott: eggy olly tettet, a' melly a' házassági esküvésnek olly kevés hitelt hágy, mint a' millyenek a' tsalárd kotzkások esküvései. — O! eggy olly istentelen tettet, a' melly a' leg-szentebb szövetséget is semmivé tette, és a' Religiót hafzontalan szó-hangzattá változtatta. Az Eg ezen gonofzság el-köve-tése ólta szomorkodva néz-le földünkre, olly szomorkodva búsan és setéten, mint egykor az ítélet napja reggelén nézni fog.

A' KIRÁLYNÉ. Az Egekre! mitsoda tettet?

HAMLET. A' melly úgy kiáltoz, hogy riadása Indiáig is el-hat. — Nézd nézd ezt a' képet, meg' ezt, két Testvérnek a' képeit; nézd minő méltóság ült ezen a' homlokon! nézd az Apolló haj-fürtjeit — Jupiternek homlokát; — e' Márshoz-illő reitenteni 's parantsolni termett szemeket! ezt az alakot, a' mellyre mindenik Isten reá nyomta petsétjét annak bizonyosságára, hogy igaz Férjfi. Ez vólt a' Férjed: — Nézd most már ezt; mostani Férjedet, őt, a' ki mint az üfzög az ép vetést, tulajdon Testvérét ölte-meg? — Hová tetted szemeidet? Nem nevezheted azt szerelemnek: mert a' te korodban nem heves a' vér többé, 's enged az értelemnek; 's mellyik értelem hagyná-el azt ezért? A' meg-tsábulás nem tévezttette-öszve annyira elmédet, hogy

ezt jónak láthatod: mert nem tsábúlhat-meg senki úgy, hogy illy ifzonyú hasonlatlanságok közt külömbséget tenni ne tudjon — Mitsoda ordóg vólt hát az, a' ki izemeidet bé-kötötte midön ezt a' tselekedetet el-követted? érzés nélkül való szem, szem nélkül való érzés, kéz és szem nélkül való fül, vagy érzésednek akár-melley meg-tompúltt beteg maradványa sem tévedhetett vólna-el így? — Szemérem, ho-vá lett a' te pirulásod? Fel-zúdúltt pokol, ha te egygy meg-élemedett Matróna meljében is illy háborodást támasztasz, úgy ne vá-dold az ifjúság viasszát, ha a' maga hevében széllyel-olvad. Ne illesd gyalázati nevezettel az ifjúságot, ha zabolátlan tüze lángokra lob-ban, midön a' fagyos öregség is gerjedez, 's az ész buja kívánságok' keretőjévé válik.

A' KIRÁLYNÉ. Ó szünj-meg! szünj-meg! úgy hatnak ezek a' szók fülembé mint a' tör. — Ó szünj-meg kedves Hamlet.

HAMLET. Egygy gyilkos, 's egygy alacsony lelkü rossz ember azon felül; a' ki első férjed tized részének húszad része sem lehet. Egygy istentelen tolvaj, a' ki a' koronát a' bíbor pár-náról el-tsípte 's zsebjébe dugta.

XI-dik KI-JÖVETEL.

A' LÉLEK, ES AZ ELÖBRIEK.

HAMLET.

Eggy ringy - rongy Király — Egek ! (*Borzadva
merefzti - ki szemeit*) Borítsatok el engemet
szárnyaitokkal mennyei Hatalmasságok. — Mit
akar a' te tiszteltt meg - jelenésed ?

A' KIRÁLYNÉ. Jaj ! jaj ! meg - kábúlt.

HAMLET. Nem azért jössz é hogy lomha
fiadat pirongasd, a' ki a' drága időt munkát-
lan sopánkodásokra vesztegeti, 's azt a' mit
néki parantsoltál abban - hagyja.

A' LÉLEK. Azt tellyesítsd majd ha ideje
lesz. Az én jelenésem' tzielja tsak az, hogy
tompúltt szándékokat közförülje. De nézd ifzo-
nyodás szállotta - meg Anyádat. O lépj ő közzé
és viaskodó lelki - esmérere közzé. Szóllj véle
Hamlet.

HAMLET. Hogy vagy, Anyám ?

A' KIRÁLYNÉ Jaj ! de hogy vagy te in-
kább, hogy szemeidet eggy helyre merefzted,
's a' testetlen levegővel beszélsz? ~~Lelked bú-
san és öfzve - zavarodva néz - ki szemeiden;
hajaid ki - egyenesedve állanak - fel gyökerekre.~~
O édes fiam, mit nézel te illy meredten ?

HAMLET. Őt, őt, magát ! — Látod é
ezt a' homályos fényt, mellyet maga körül

terjeszt? Alakja és állapota, eggyüvé vévén azokat, szánakozásra indíthatná a' köveket is.

— O ne nézz tovább rám, mert bús tekinteted szelíd igyekezetemet dühösséggé tüzelheti, 's arra vihet, hogy itt könny helyett vér folyánd.

A' KIRÁLYNÉ. Kivel beszélsz te?

HAMLET. Hát senkit sem látsz? (a' Lélek felé mutat ujjaival)

A' KIRÁLYNÉ. Én úgy látok mint egyébkor, és még sem látok semmit.

HAMLET. 'S nem is hallasz?

A' KIRÁLYNÉ. Nem senkit kívülünk.

HAMLET. Hogyan? Nézz csak amarra! nézd csak mint tűnik-el. Nézd éppen most lépki az ajtón.

(a' Lélek el-tűnik)

XII-dik KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLYNÉ, HAMLET.

A' KIRÁLYNÉ.

Az csak a' te meg-bomlott agyvelőd' káprázolatja! fel-hevültt képzelődésed munkája!

HAMLET. Fel-hevültt képzelődésem? Oh az én ereimben olly tsendeszen pozsgo a' vér, mint a' tiédben. — Én nem szóllottam megörülve — parantsold, szóról szóra mondom-el

a' mit mondtam. Azt a' meg-örültt nem tselekedheti. — Anya! kérek az Istenre, ne tedd ezt a' kép-mutatói irt lelkedre mint-ha az én örülegem és nem a' te önnön szíved vádolna: az a' genyetséges sebnek tsak hártját tsinálna, 's a' ki nem fakadható mérget olly veszedelmessé tenné, hogy a' seb meg-ne gyógyúlhasson. Bánd-meg a' mit tselekedtél, 's kerüld-ki a' mi még hátra van. — Ne kövérítsd a' dudvát termő-földet, hogy bujább gaz teremjen rajta. Bótsásd-meg nékem jó szívuégemet, minthogy már a' mostani világban a' jó szívuégnek a' gonofzságot meg-kell követni; s' az előtt bukni, hunyaszkodni kén-telen, 's engedelmet kérni arra, hogy jót tsinálhasson.

KIRÁLYNÉ. Hamlet! ketté hasítottad szívetet.

HAMLET. Ó ha ketté hasítottam, vesd-el azt a' felet, a' melly nem ép, hogy a' még meg-nem romloit féllal annál egésségesebb lehets. Jó éjtzakát! de a' Bátyámhoz ne menj. Kénfzerítsd magad igaz kötelességed tellyesítésére, ha szíved magától nem kélz reá. Még egyfizer jó éjtzakát! 's ha te az Ég áldását, óhajtod, úgy én is kérem á tiédet. — A' mi ezt a' betsületes embert illeti (az *Oldenholm* meg-meredtt. testére mutat) sajnállom, de nem tehetek róla. Tetfze a' mennyei Hatalmasságnak egyikét a' másika által büntetni, 's es

gem másoknak fenyítékekre ostorrá változtatni. Gondom leísz reá, 's meg-öléséért lelkének elég-tételt adok. Harmadikszor is jó éjtszakát! Kegyetlenné kellennem, hogy jó szándékomat bé-tellyessedve láthassam; a' kezdet már megvan, de hátra van a' nagyobbja.

A' KIRÁLYNÉ. De mit tégyek felhát?

HAMLET. (*Fel-lobbanva 's mérges tsúfólással*) Az Istenért eggy szót sem azok közzül, a' mit én javaslék. — Nem! térj-vissza hozzá, 's kérd hogy üzze-el szerelmeskedéseivel elmédből azokat a' mellyeket mondottam; mond, hogy én tsak tettetem örülésemet, de a' mellett ezemen vagyok.

A' KIRÁLYNÉ. Hidd-el, hogy ha a' szó lélekzetből, a' lélekzet pedig élethől vagyon, úgy arra nézve a' mit mondottál nékem nints életem lélekzeni.

HAMLET. Jó éjtszakát Anya! Ezt a' derék Üri-embert fel-markolom. Jó éjtszakát Anya! — Nézd, nézd, ez a' titkos Tanátsos, a' ki egész életében a' leg-szelesebb lotts-fetts vólt, most a' leg-hallgatóbbá, leg-érettebb elméjüvé leve. Jer fattyú, jer, oda vízlek a' hová illesz. Jó éjtszakát Anya!

(*El-megyén, 's vonja maga után Oldenholmot*)

vége a negyedik felvonásnak

ÖTÖDIK FELVONÁS.

ELSŐ KI-JÖVETEL.

A' KIRALY, A' KIRALYNE, GÜLDENSTERN.

A' KIRÁLY.

(merően néz a' Királynéra ; egygy pausa után)

Gertrúd ! Gertrúd ! Ezeket a' sóhajtásokat titkos értelem tészí nehezekké. Ki-fogás nélkül kell tudnom mit jelentenek. — Hol a' fiad ? mit tsinál ?

A' KIRÁLYNÉ. Zavarottabb ő, mint midőn a' szél a' tengerrel dühösködik. Ezen örülésében meg-hallja, hogy valami a' kárpit megett meg-motfzan, egygy kardot lát, ki-rántja, 's egernek gondolván, agyon döfi a' nem-látott öreg Oldenholmot.

A' KIRÁLY. Az Istenért ! En velem bizonyosan ez történt vólna, ha a' szegény Oldenholm helyett állottam vólna rejtekben. Veszedelemben forog minden, én, sőt te magad, ha őt továbbá is szabadon hagyjuk. Jaj nekünk, miként felelünk-meg ezen gyilkosságért ! Vétkül tulajdonítja azt nekünk majd a' Nép, mert ezt a' meg-örültt szerentséilen gyerme-

ket zárva kellett volna tartanunk. Hová ment tőled?

A' KIRÁLYNÉ. El-vántzorgatta a' szegény Oldenholmot, 's minden mozdulása mutatta, hogy az ő szándékának semmi része nem vólt el-követett munkájában; siratja most, a' mit tselekedett.

A' KIRÁLY. Királyné, a' dolgot el-hallgatni nem lehet. Elmémben nyughatatlanság 's kínzó rettegés támad. A' te szemeid homályosodnak; menj feküdj-le 's aludj.

A' KIRÁLYNÉ. Aludj? aludj? 's alhatom é még tsak egyfzer is ez életben? De, magadban akarsz maradni; engedek.

(*El-mégyen*)

MASODIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, GÜLDENSTERN.

A' KIRÁLY.

EZ a' Hamlet vérembe mártja tüzes fegyverét. Menni kell néki Angliába, akár mit tsínál, 's ott el-vezni.

GÜLDENSTERN. De hát ha nem fog akarni! ha phantáziája ezer ijesztő képek, óriási káprázolatok közzé temeti. Nem jobb volna é ellene törvényesen ki-kelni? Ő gyilkos.

A' KIRÁLY. Gyilkos, igen is! de én véle nem bánhatok szorossan a' Törvény szava szerint; a' Nép, melly a' maga szertetését nem a' megfontolás, hanem vak heve javaslása után ajándékozza-el, a' melly ő érette él és hal, az ő büntetésében nem nézné a' tett nagy voltát, hanem csak a' büntetés keménységét. Én kapok az alkalmatosságon hogy ez a' gyilkosság innen lejendő el-küldetésének szép színéül szolgálhat. Ifzonyú esetekben ifzonyatos szerekhez kell nyúlni.

GÜLDENSTERN. Téged még egy más veszedelmes környül-állás is rettenthet, Felséges Uram. A' fiatal heves vérü Laërtest az ellenkező szelek még is itt tartóztatják. Melly könnyen juthat néki fülébe Atyjának halála? — Nem fog é öldöklő kardot? —

A' KIRÁLY. Még ő élötte is mentségemre léfzen Hamletnek hirtelen el-küldése. De hogyan tudhatná-meg ő azt, midön a' dolog még titokban vagyon. Menj, kerestess-fel a' meghólt Oldenholm testét, 's kéz alatt takarítsd-el.

(*El-mennek.*)

HARMADIK KI-JÖVETEL.

HAMLET, és GUSZTAV.

HAMLET.

Ne mulassunk tovább egy órát is! Ó gyü-

lött késedelmeskedés. O Gufztáv mitsoda ki-
 tsiny az ember, ha mind az, a' mit ő ideje ál-
 tal keres, tsak étel és álom? Tsak olyan
 barom, mint a' járomba fogott ló. — O az az
 Isten, a' ki nékünk értelmet adott, nem akar-
 hatja hogy azzal, a' mi bennünket olly hason-
 lóvá téfzen ő hozzá, ne éljünk, 's rozsdába
 kapassuk. — — Mitsoda tehát ez; elmétlenség
 é vagy félénk akadozások? Kétségeskedő mér-
 séklése é a' dolog ki-menetelének? nem olly
 gondolat é, mellyben, ha négy részre hasítatna,
 tsak egy negyed rész okosságot, és három
 negyed rész gyávaságot találánk? Miért élek
 's miért szóllok erről úgy mint ollyanról a'
 melly tsak ezután fog még meg-esni, midőn
 okom, akaratom, eröm, 's módom vagon vég-
 re hajtani? Miért késedelmeskedem mikor az
 Atyám meg-ölve, az Anyám gyalázatra ragadva
 van? — Kelj-fel tehát lelkem, 's e' pillantat
 ólta tedd minden gondolatidat véressé, vágy-
 szünj-meg gondolni. — — — Hah! ki jön?

NEGYEDIK KI-JÖVETEL.

GÜLDENSTERN, AZ ELÖBBIEK.

GÜLDENSTERN.

Kegyelmes Hertzeg, hová tetted Oldenholmot?

HAMLET. A' porba, a' honnan vétettetett.

GÜLDENSTERN. Add tudtomra hol van, hogy fel-kereshessem, 's a' kápolnába temethessem.

HAMLET. Arról ne is álmodozz —

GÜLDENSTERN. Miről ne álmodozzam?

HAMLET. Hogy én a' te titkodat magamban tartottam, 's a' magamét nem tarthatom. Ezen kívül szólj, ha a' kérdő csak egy gomba, mitsoda feleletet adhat egy Király-fi?

GÜLDENSTERN. Kegyelmes Hertzeg, te engemet gombának nézel?

HAMLET. Gombának Uram, tengeri gombának, spongyiának, melly a' Király tekintetét, intéseit, szavait magába szívja! De az illy szolgálkánál nem is kaphatnak a' Királyok jobb szolgálkat; ha szüksége talál lenni rátok, öszve-szorít, ki-nyomja belöletek a' leveit, 's ti ismét a' régi lyukatsos száraz könnyü tengeri gombává váltok.

GÜLDENSTERN. Nem értem mit akarsz ezzel mondani, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. Örülök rajta! — A' hegyes szó tompa a' bolondok fülében.

GÜLDENSTERN. Kegyelmes Hertzeg, én a' Király parantsolatjára tudakozom hol a' test, 's az ő nevében hívlak hozzá.

HAMLET. A' test már a' Királynál van; de a' Király még nints a' testnél. A' Király olly nyomorútt portéka, hogy —

GÜLDENSTERN. Nyomorútt portéka, kegyelmes Uram?

HAMLET.

HAMLET. Olyan nyomorútt portéka, a'
ki — Róka! lyukba hamar, mert rajta vez-
teffz.

ÖTÖDIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, ES AZ ELŐBBIEK.

A' KIRÁLY.

Hamlet, hol van Oldenholm?

HAMLET. Az evés mellett.

A' KIRÁLY. Az evés mellett?

HAMLET. Nem ott a' hol ő eszik, hanem a'
hol ötet eszik; egy bizonyos udvari pondrök-
ból álló gyülekezet most vendégeskedik rajta.
O a' mi az evést illeti, már ott első a' pond-
ró. Hány féle állatokat hízlalunk mi, hogy
azok minket hízlaljanak; 's kikért hízlaljuk
mi magunkat, nem férgékért é? A' ti potro-
hos Királyaitok 's szikkadt koldúsaitok tsak
két féle fel-talalások. Két éték egy asztalon;
ez a' vége a' nótának.

A' KIRÁLY. Oh —

HAMLET. Azzal a' féreggel, a' melly a'
Királyt ette, halat lehet horgászni; 's azt a'
halat ismét, a' melly ezt a' férget meg ette,
emberek eszik meg.

A' KIRÁLY. 'S mit akarsz ezzel mondani?

HAMLET. Semmit sem egyebet hanem hogy

lásd, hogy a' Király szépen kereftül-mehet a' koldús gyomrán.

A' KIRÁLY. Még egyfzer tudakozom, hol van Oldenholm ?

HAMLET. A' Menny - Országban ! Küldj, küldj oda, 's kerestessd-fel. Ha Követed ott fel nem leli, keresd a' másik helyen magad. De igazán szóllván, ha ebben a' hónapban rá nem akadsz, meg fogod szagát érzeni, ha a' fegyveres ház gráditsán fel-megy.

A' KIRÁLY. Menjetek, nézzétek ott.

HAMLET. Arról bizonyossá tézlek hogy-onnan el-nem szökött.

A' KIRÁLY. Temettessétek-el minél hamarább és a' leg-nagyobb tsendességgel. Hamlet ez a' te tselekedeted azt kívánja, hogy minden késedelem nélkül indulj Angliába, 's magadat a' meg-botránkozott Nép vadjai elöl vond-el. Készülj tehát, hogy leg-feljebb hólnap indulhass.

HAMLET. Angliába ?

A' KIRÁLY. Igen is, Angliába.

HAMLET. Jól van!

A' KIRÁLY. Ez az én meg-határozott akaratom.

HAMLET. Eggy Angyalt látok, a' ki ezt leg-titkosabb réséig látja. (*Gusztávhoz*) Ne késsünk, Gusztáv; fogjunk meg-öltt Atyám' meg-bosszúlásához. (*a' Királyhoz*) Isten hozád édes Anyám.

A' KIRÁLY. Szerető Atyád! Hamlet.

HAMLET. Anyám! mondom. Az Atya és Anya Férj és Feleség; a' Férj és Feleség egy test; és így te Anyám vagy! — En útnak készülök.

(*El-mennek*)

HATODIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY.

Te pedig Anglia, ha úgy gondolsz barátságommal, a' mint azzal gondolnod kell, ha még bé nem gyógyúltt sebeidre veted szemeidet, mellyeket rajta a' Dániai kard szabdalt, légy rajta, hogy kívánságom bé tellyesedjen, hogy Hamlet el-essen. Míg az meg-nem lessz, nem lessz nyugodalmas tsak egy pillantásom is.

HETEDIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLYNÉ, A' KIRÁLY, BERNFIELD.

A' KIRÁLYNÉ.

Lehetetlen rá vennem magamat hogy véle szólljak.

BERNFIELD. Az ő állapotja valósággal szá-
nakožást érdemel.

A' KIRÁLYNÉ. Ki állapotta ?

BERNFIELD. Az Ophéliáé. Az Atyja halálát hallván el-távozott elméje. Szüntelen felőle beszéll; azt mondja hogy feje lágyjára állott a' világ; O, és jaj, minden szava, 's meg-bomlott szóllások folynak ajakáról.

A' KIRÁLY. Látnunk kell őtet; mert ha magunk eleibe nem botosítjuk, abból sokan sok félet húzhatnának-ki. Ereffzéték-bé.

(*Bernfield ki mégyon*)

A' KIRÁLYNÉ. Az én beteg lelkem minden kitsínységből irtóztató következéseket magyaráz. Így bünteti magát a' bűn, így árúlja-el magát attól való remegése által hogy el-árultatik.

NYOLTZADIK KI-JÖVETEL.

OPHELIA, ÉS AZ ELŐBBIÉK.

OPHELIA.

Hol van Dániának Királyi szépsége ?

A' KIRÁLYNÉ. Édes Ophéliám mint vagy te ?

OPHELIA. (*Énekelve*)

'S miről esmerhetem-meg én

A' te kedvesedet ?

A' fa tzipök, tsigás süveg

'S Szarándok-bot esmertet-meg,

Ő véle tégedet.

A' KIRÁLYNÉ. Szegény gyermek. — Ophé-
lia mit akarsz ezzel a' dallal?

OPHELIA. Halld-tsak végig! (Énekel)

Meg-hólt! 's bús szívemet öröm

Többé nem érheti.

Sírlát zöldellő pázsit és

Eggy gyászos kő fedi.

A' KIRÁLY. Szegény Ophé-
lia!

OPHELIA. (Énekel)

Fejér az inged; de piros

Virágot hintek rá.

'S hogy ne hervadjanak hamar,

Könnyemmel öntözöm.

A' KIRÁLY. Édes Ophéliám! hogy vagy?

OPHELIA. Hálá Istennek egészséggel. Azt
mondják hogy a' bagoly a' Kováts Leánya
vólt. — Szent Isten, azt tudjuk mik vagyunk;
de bezzeg nem tudjuk mik lélszünk! — Adja
Isten kedves egészségetekre az ebédet!

A' KIRÁLY. Az Atyja halálán háborodott-
meg. — —

OPHELIA. Ó kérlek szakasszátok-félbe azt;
ha azt találják tudakozni, mit télsz' az? mond-
játok: (Énekel)

Hólnap Szent Bálint napja lesz,

'S derültten kél a' nap;

Lyánykád az ablakodra jö,

'S Bálintként ölbe kap.

A' KIRÁLY. Magában nem kell hagyni szégyent.

OPHELIA. Reménylem a' dolog jól sül-el. Képtelenek vagyunk bé-várni, 's még sem tehetem hogy könnyeim ne szakadjanak, ha meg-gondolom, hogy öt fagyos földbe ássák-el ellölem. — Meg-sugon: a' Bátyámnak, házontalan! akár mit mondtok. — La! la! — a' Bátyám jö. — Fel kell öltöznöm! — eleibe kell szaladnom! — Ajánlom magamat az Uraknak! —

(*El-mégyen*)

KILENTZEDIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, A' KIRALYNÉ.

A' KIRÁLY.

Ne hagyjátok-el egy tapottnyira is, 's vigyázzatok minden mozdulására! — Ezt Atyjának halála okozta. O Gertrúd, Gertrúd, ha a' szerentsétlenség egyszer elő-vez', nem egyenként jö, mint a' kém, hanem egész csoporttal. A' meg-ölt Oldenholm — a' Hamlet meg-örülése — az Oldenholm halálán felzendültt párt-ütésre kész Nép — (ó rosszul esett hogy öt titokban temettük-el!) — az Ophelia siralmas állapotja, 's a' mi legnagyobb az, hogy a' fiatal Laertes az ellen-

kező szelek miatt el nem indulhatván még is
itt van, — — — O mennyi gondot ad ez
nékem!

(*Lárma hallatszik*)

A' KIRÁLYNÉ. Mitsoda lárma ez ! Egek!

TIZEDIK KI-JÖVETEL.

GÜLDENSTERN, AZ ELŐBBIEK.

A' KIRÁLY.

Hol a' Strázsa ? — Mit hozol Gúldenstern.

GÜLDENSTERN. Rejтеzz-el Felséges Király!
rejtezz-el minél hamarább. Az ifiu Laertes
egy tsoport fel zendültt néppel veri-le strá-
zsáidat. — A' Nép őt akanja Királyjá ten-
ni. — Laertes légyen a' Király! ezt kiáltja
szüntelen.

A' KIRÁLY. O mint riadoz örvendezve!

XI-dik KI-JÖVETEL.

LAERTES a' katonáival ES AZ ELŐBBIEK.

LAERTES.

Hol a' Király ? — (*Katonáihoz*) Barátim
maradatok oda ki.

A' KATONÁK. Nem! nem! mi is bé-megyünk.

LAËRTÉS. Kérlek maradjatok itt.

A' KATONÁK. Engedünk ha parantsolod!

LAËRTÉS. Utálatos, gyilkos Király! teremtsd-elő az Atyámat.

A' KIRÁLY. Tsendesedj, Laërtes!

LAËRTÉS. Az a' tsep vér, a' melly ereimben tsendesesen foly, engemet fattyúnak kiáltana, 's szüz-erkölsü Anyám homlokára nyomná a' feslettség bélyegét.

A' KIRÁLY. Laërtes mi tefz tégedet illy vakmerővé? Mi ád ellenem támadásodnak illy Óriási nagyságot. — Ne reszkess Gertrúd! légy nyúgodalmasan! A' Királyokat valamelly mennyei védelem keríti-bé, hogy a' leg-merészebb fel-zendülés sem bír elég bátorsággal szándékát tellyesíteni; 's ~~meg-elégzik~~ ~~azzal~~ ~~hogy~~ ~~a'~~ ~~rostélyozaton~~ ~~bé-tekiat~~. — Laërtes szóllj, mi ragadott erre a' vakmerőségre.

LAËRTÉS. Hol van az Atyám?

A' KIRÁLY. A' te Atyád nem él.

A' KIRÁLYNÉ. De az a' Királynak akaratjan kívül történt.

KIRÁLY. Engedd addig tudakozódní őt, a' meddig tetízik.

LAËRTÉS. Miért hólt-meg? Hogy hólt-meg? nem elégítetem-ki én üres szókkal magamat. Szállj-le most a' pokol méljiségebe hűségi esküvés, a' mellyet a' Dánja Királyjának tettem. Szállj-le te is Religio és gyáva lelki-esméret. Nevetem a' kárhozatot! ott a' hol

most állok, nints gondom sem pokolra, sem Mennyországba. Jöjjön a' mi jönni akar; nekem mind egy. Az én Atyám halála vért kíván! vért, patak gyanánt omló vért!

A' KIRÁLY. 'S ki az, a' ki tartóztat?

LAERTES. O engem nem tartóztathat semmi! 's a' mi értékemet illeti, azzal úgy gazdálkodom, hogy kevéssel is sokra érjek.

A' KIRÁLY. Édes Laertesem, ha az Atyád halála felől értekezni kívánsz, egynek nézed é Barátjait 's Ellenségeit? egygyeránt akarod é őket kardodra hányni?

LAERTES. Az én kardom csak ellenségeinek vérét főmájúzza.

A' KIRÁLY. 'S akarod é tudni kik azok?

LAERTES. Barátjait ki-terjesztett karral akarom el-fogadni; 's kéz vagyok mint a' Pelikán, ki-ontani érettek véremet.

A' KIRÁLY. Úgy szólasz mint egy jó gyermekhez 's Nemes emberhez illik. Hogy énnékem az Atyád meg-ölésében nints részem, sőt hogy azt szívesen fájlalom azt olly világossá téfzem elmédnek, mint a' millyen a' Napfényje a' szem előtt (*a' szín-határljában lárma hatlatfzik*) Botsássátok-bé! Botsássátok-bé!

LAERTES. Mi az? mi az? Mit akar ez a' lárma?

XII-dik KI-JÖVETEL.

Z ELÖBBIEK, és OPHELIA.

(Felkuszorúzva szalmával és virágokkal)

LAËRTES.

Forróság, szárazd-fel az én agyvelömet! könnyek! hétfzerte sós könnyek egyétek-ki szemem látását! — Esküszöm az Egekre, hogy elméd meg-tébolyodásáért olly elég-tételt vészek míg a' mérő serpenyő a' kerefzt rúdat meg nem üti! — O szépen ki-nyiltt rózsza! kedves Leányka! édes Húgom! Ophélia! — Isten! ki hitte vólna azt hogy egy fiatal gyermek efze éppen olly halandó mint egyg öreg ember élete.

OPHELIA. (Énekelve)

Fagyos sírba tették tetemeit,

'S sok szem hullatta rá bús könnyeit!

'S sok szem hullatta rá bús könnyeit!

Galambom, Isten hozza! —

LAËRTES. Vólna helyjén elméd, 's igyekeznél annak minden erejével engemet bosszú-állásra bírni; hidd-el, nem nyernél felényit mint most.

OPHELIA. ÉnekeljeteK hát! — — „ Le! Le, a' sírba! „ — Ó miért nem énekeltek? Hiszen tudjátok mellyik dal az? — Arról a' tselédről a' ki el-ragadta Ura Léanyát. — Itt

egygy szál rozmarin, vedd-el emlékezetre; itt egygy szál szép El-ne felejts! Itt nártzis és hiacinth. — Itt ruta! ez is néked (*el-osztogatja virágait*) ez a' többi pedig az enyím marad! Ez gyöngy-virág! Kegyelem virágnak vagy kis Vasárnapnak is lehetne azt neveznünk. — Ti a' rutát egygy kis külömbséggel is hordhatjátok. Itt egygy marok pézsmá; adnék örömetst violát is, de az mind el-hervadt az Atyám halálakor. Azt mondják istenesen hólt-meg. (*Énekre fakad*) De Jantsika hidd-el még most is enyím!

LAÉRTES. Ki nézhetné ezt fel-lobbanttt ki-fakadás nélkül?

OPHELIA. (*Énekel*)

Ó sors miként vagy ilyen mostoha!

Ő már tehát nem jön-visszá soha!

Ő már tehát nem jön-visszá soha!

Nem! nem! meg-hólt ő; rejtezz sírodba!

Fejér vólt szakállá mint a' hó,

'S feje mint a' galamb!

Oda van! oda van! hasztalan kiáltjuk!

'S ő már nem jö visszá soha!

Nyúgodjon hamva tsendesen! —

Hé! hol a' kotsim? álljon-elő. — Jó éjtszakát

Allzonyaim! Jó éjtszakát szép Allzonyaim;

Jó éjtszakát! jó éjtszakát!

(*El-mégyen*)

A' KIRÁLY. Ne hagyjátok őt Gertrúd és te
Güldenstern! Menjetek; én Laërtessel magam-
ban maradok.

(*A' Királyné és Güldenstern
el-mennek*)

XIII-dik KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, LAERTES.

LAERTES.

Istenek! — Látod é te ezt?

A' KIRÁLY. Laertes hagyj engemet a' te fájdal-
dalmadban részesülni; különben meg-tagadod
azt tőlem a' mit igazság szerint kívánhatok.
Menj ha kételkedsz; 's válogasd - ki leg-értel-
mesebb Barátodat, légyenek Bírák közöttem és
közötted. Ha azt látják hogy ezen dologban
akár egyenesen, akár titkos úton leg-kis-
sebbet tselekedtem, benne meg-égyeztem vagy
jóvá hagytam, — úgy koronám, életem, és
mind az a' mit magaménak nevezek, szolgál-
jon néked elégtétül. Ha pedig az ellenkező
világosodik - ki, úgy kérlek türtéztesd fel - indú-
lásodat; én véled együtt dolgozom majd azon,
hogy Atyád meg-öletéséért bosszút kapj.

LAERTES. Ha mind ezeket bizonyosnak lá-
tom is, de szólj magad, mint gondolhatni hir-
telen halálából, titkos el - temettetéséből, azon

pompának meg-tagadásából, a' mellyet születe, tekintete, Méltósága kívánt? Nem olly nyilván szólnak é itt minden környül-állások, mintha az égbe akarnának fel-hallatszani? Nem kívánják é azt, hogy én a' dolgot a' leg-szorossabb vizgálat alá végyem? — Szólj, ki a' Gyilkosa?

A' KIRÁLY. Hamlet! — és tudd-meg, hogy az a' kéz, a' melly Oldenholmot meg-ölte, az én halálomra is törekedett.

LAÉRTES. Ha ez így van, a' melly — engedj-meg kétségemnek, — nékem hihetetlen, miért van ő szabadon? miért nem idézed az illy tettek el-követőjét törvény alá? holott személyednek bátorságos volta, a' köz-jó és a' te Uralkodásbeli böltsessed az javasolja hogy rá kardot ránts.

A' KIRÁLY. Engem attól két nagy ok tartóztatott, melly a' te szemedben talám nem lessz olly nyomos, mint az enyimben. A' Királyné, az ő Anyja, úgy szóllván egyedül az ő nézésében él; én pedig akár kötelesség akár gyengeség legyen az, őt annyira szeretem, hogy semmit sem tsinálhatok, a' mi ellenkezik kívánságaival. A' másik nagy oka a' dolognak az, hogy a' Nép őt az esztelenségig szereti; tudod hogy ez Hamletet még valóságos bukdosásban is tsudálja.

LAÉRTES. 'S én így vesztsek-el egy tífzes Atyát, így lássak öfve-rontsolva egy

gyönyörű testvér Leányt, kiknek érdemek az egész mostani kort bátran szóllítja meg, hogy hozzájok hasonlót mutasson, ha mutathat. — De hitesse el magával Gyilkosok, hogy ezért vérével fog fizetni.

A' KIRÁLY. Még ma, még ma folyjon szemid láttokra vére. Az én Híveim és a' te Barátid keljenek ki az igaz ügy védelmére, ha talám valamelly szolgaságra teremtetett csoport néki pártját fogja is. De hadd beszéljem el most mi adott ezen gyilkosságra alkalmatosságot, 's hadd győzzelek meg felöle, hogy nékem ebben nints közöm.

XIV-dik J E L E N É S.

A' KIRÁLYNÉ, ÉS AZ ELŐBBIEK.

A' KIRÁLY.

Mi baj? mi baj, kedves Királyném?

A' KIRÁLYNÉ. Egyik szerentsétlenség nyomban követi a' másikat. A' te Húgod Laertes vízbe-fúlt.

LAERTES. Vízbe fúlt? Hogy fúlt oda? — Oh!

A' KIRÁLYNÉ. Atyád Palotája megett a' folyamat szélén egy füz-fa van. Erre máfzott-fel, 's a' vízbe fityegő gallyakra akaszgatta szalma koszorúit. Eggy ág alatta le-fzakadt, 's

ő bé-esett a' vízbe. A' folyamat sebesen béragadta őt a' közepére, 's nem vólt senki egynehány gyermekén kívül a' ki látta, hogy segítségére lehetett vólna szaladni. Azonban ják ezek, hogy el-terjedt ruhái sok ideig fenn tartották a' víz-színén, 's mint a' Szyren úgy ült, dalait éneklette, kofzorúval játszott, 's nem látza ézzeni veszedelmét, de végre el-ázott ruhái el-lapúttak 's a' szerentsétlent hatyúi éneke alatt vonták-le.

LAÉRTES. Isten! e' vala tehát még hátra? 's meg-hólt?

A' KIRÁLYNÉ. Vissza-hozhatatlanúl van oda!

LAÉRTES. Hármas veszély tífzerte hármasan hulljon arra az átkozott főre, a' mellynek istentelen tette tégedet elméd-től foszta-meg. — Affzonyi könnyeim el-fojtják szavaimat. — Bosszúra Király! engesztelhetetlen bosszúra!

(Mégyen)

A' KIRÁLY. Laertes! hallj-meg engemet elébb. — — Ez az eset még hevesebb haragra fogja gyúlasztani. Menjünk utánna, Királyné!

HATODIK FEL-VONÁS.

ELSŐ KI-JÖVETEL.

(Temető)

KÉT SÍR-ASÓ.

EGGYIK SÍR-ASÓ.

De hogy a' gutába temethetnék őtet más keresztény lelkek közzé, mikor maga ölte-meg magát?

A' MÁSIK. Azon hijába töröd a' fejed! A' Király meg-parantsolta hogy járjanak végére hogy-mint vólt a' dolog, 's ki-sült szépen, hogy Isten-igazába holt-meg; és így, hogy más keresztény lelkek közzé kell temetni.

Az EGGYIK. Az egy-átallyába nem lehet! hanemha a' sülne-ki, hogy valaki erőszakot akart el-követni rajta, 's az előtt ölte magát a' vízbe.

A' MÁSIK. 'S ki tudgya ha nem így történt e meg szegénynek a' halála?

Az EGGYIK. Az hogy Komám Uram az ember sokféle képpen ölheti-meg magát; mert nézze kegyelmed, itt van egy víz, no jó; az ember meg' itt áll, ez is jó! de rá vigyázzon ám ked! Ha tehát az ember eminnen ide jö,

's a' vízbe ugrik 's oda vész, tudni való hogy maga ölte-meg magát: de ha a' víz jön az emberhez, 's az embert el-kapja, úgy nem az ember a' gyilkos, hanem a' víz; 's ilyenkor a' vízbe veszett embert a' temetőbe lehet temetni; de ha maga ugrott belé, már akkor az akasztó-fa allja a' helye.

A' MÁSIK. A' biz Istók igaz, Lelkemi Komám Uram, de tudgya e ked, miért nem temetik ezt oda?

AZ EGGYIK. Miért, mondgya-meg ked?

A' MÁSIK. Azért mert nagy embernek a' gyermeke! Vólna tsak valami magunk forma szegény legény-lyánya, bizony nem látna tisztességes temetést. — De tudgya e ked, mit? Fejtsen meg ked nékem egy mesét, ha lógény ked a' talpán, mellyik épület tart leg-tovább a' világon?

AZ EGGYIK. Az akasztó-fa! — mert az ezer lákónál is tovább áll-fen.

A' MÁSIK. Ezt ki-találá ked, Pajtás Uram! de ki épít erősebben mint az áts meg' a' kőmíves?

AZ EGGYIK. De már ezt bizony nem tudom.

A' MÁSIK. No de gondolkozzon tsak ked rajta.

AZ EGGYIK. Hszontalan töröm a' fejemet; azt berzég ki nem találom.

MASODIK KI-JÖVETEL

HAMLET, GUSZTAV, ÉS AZ ELŐBBIEK.

A második Sír-ásó.

No hát meg-tanítom rá kendet! Ha valaki tudakozza, mondgya kend, hogy a' Sír-ásó; mert az a' ház, a' mellyet a' Sír-ásó tsinál, az ítélet napig áll-fenn. — Koma, mennyen ked tsak, mennyen a' fejer lóhoz, hozzon egy potr'ára pályinkát; kednek is jutatok belöle.

(danol)

Járd el az egész Világot,
Nem lelsz öly hatalmaságot;
A' melly velem ki-tehessen,
'S rám kevélyen tekintlessen.

Se Király, se Fejedelem;
Se gazdagság, se szerelem;
Nints, a' ki jutván végére,
Ne szálljon sírom mélyére.

Sír-ásó Pajtás nézz 's nevels,
E' koponya millyen ürefs.
Pedig tudod életében
Mint kérkedett elméjében.

'S te tsúf golyó

(meg-látja Hamletet 's Gusztavot 's felbe szakasztja az éneket)

HAMLET. Van é ennek az embernek szíve, hogy a' sír-ásás közben danolhat ?

GUSZTÁV. Ugy hozzá szokott ő ehhez, hogy munkájának kedvetlen vóltát nem érzi.

HAMLET. Ennek a' koponyának valaha nyelve vólt, 's énekelhetett. — Nézd-hogy vét-el egyet magától a' rossz ember, mintha az a' Kain vagy valamelly Gyilkos feje vólna; ki-tudja pedig ha nem valamelly Udvarnok feje vólt é, a' ki magát az Úr Istent is meg-akarta vólna tsalni. Nem é? Gusztáv!

GUSZTÁV. A' könnyen még-lehet, kegyel-mes Hertzeg.

HAMLET. Szóllanom kell ezzel az ember-rel. — Hé, kié ez a' sír.

A' SÍR-ásó. Az enyím, Uram!

HAMLET. Igen mert benne hazudsz: de —

A' SÍR-ásó. Az Uram pedig azon kívül ha-zud, és így nem az Uramé.

HAMLET. Azt tudakozom, kinek hívják azt az embert, a' kinek azt ásod?

A' SÍR-ásó. En azt nem embernek ásom.

HAMLET. Ki hát az az Affzony?

A' SÍR-ásó. Nem is Affzony.

HAMLET. Ki a' guta hát az, a' kit belé akarfsz ásatni?

A' SÍR-ásó. Eggy olyan, a' ki míg élt, mindég leány vólt, de most az Isten légyen irgalmas kegyelmes szegény lelkének! meg-ha-láloza.

HAMLET. Már el-látom Gufztáv, hogy fel fordul a' Világ! Gondolhattad volna é hogy még egy Sír-ásó is ennyire játszadtassa elmésségét. — Mikor álltál erre a' szép Mesterségre?

A' Sír-ásó. Sem nem, elébb, sem nem utóbb, hanem éppen azon a' napon, a' mikor a' meg-hóltt Király Fortunbraszt egéfsz seregestül meg-verte.

HAMLET. Mennyi ideje lehet annak?

A' Sír-ásó. 'S azt se tudod? hiszen azt minden bolond tudja. Éppen azon nap vólt az, mikor az ifjú Hamlet a' Világra lett, a' kinek most el-ment az esze, 's még ma Angliába indul.

HAMLET. 'S miért indul Angliába?

A' Sír-ásó. Hogy az esze helyére jöjjön; ha pedig nem jön, vesszen! ott több bolondot is kap!

HAMLET. 'S hogy ment-el az esze?

A' Sír-ásó. Biz azt beszéllik, igen tsudálatosan.

HAMLET. Hogy, hogy?

A' Sír-ásó. Üsse-meg a' kő, mit kérdi ked azt tőlem; el-ment az esze 's meg-bolondúlt, 's vége!

HAMLET. No ne haragudj, Bátya! ne haragudj! de beszéld-el tsak, hány esztendőgi kell az embernek a' földben heverni, míg meg-rothad.

A' SÍR-ásó. Ha 'addig míg a' földbe tefzik, meg nem rothadt, a' mire ma nem kevés példa van, nyóltz kilentz esztendeig is elállhat; a' Timár pedig kilentz esztendő alatt sem tud meg-rothadni.

HAMLET. S' már miért tovább a' Timár, mint más akárki?

A' SÍR-ásó. Azért Uram mert annak a' teste egészen meg-edződött a' vízbe állással. — Nézze az Ur ez a' koponya 23. egész esztendő óta áll a' földben.

HAMLET. Ki feje lehetett az?

A' SÍR-ásó. Mennykő tsintalan egy ember feje vólt. De találja az Ur maga?

HAMLET. Biz én nem tudom találgatni!

A' SÍR-ásó. Mennykő hasogassa-meg a' nyaka tsigáját! átkozott egy fattyú vólt! — a' Yorik feje Uram! Esmerte az Ur? Udvari bolondgya vólt a' meg-hóltt Királynak.

HAMLET. 'S övé igazán ez a' fej?

A' SÍR-ásó. Bizony nem is az enyém!

HAMLET. Szegény Yorik! azt mondják a' leg-tréfásabb elméjü ember vólt. Most pedig, huj! be irtóztató nézése van! — Szegény ember! hol van most tréfád? hol vannak tsintalankodásaid? énekeid? hol van az az elmés-ség, mellyel az egész asztalt víg röhögésre fakasztgattad? Nem marad é tsak egy is hogy pityergésedet vigyorgásra változtasd. — No menjen valaki a' Méltóságos Affzonyok öltöző

szobájokba, 's sugja füleikbe hogy ha egy ujnaira bé-vakolják is magokat, utóljára tsak ugyan erre jutnak. — Gusztáv, kérlek, felelj nékem egy kérdésemre.

GUSZTÁV. Parantsolj vélem, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. Illyenné lett é nagy Sándor is?

GUSZTÁV. Bizonyosan!

HAMLET. Mitsoda alacsony sorsra juthatunk végtére édes Gusztávom! képzelődésünk nem nyomozhatja é a' Sándor tisztelt hamvait, míg valamelly kementze tapasztkon meg-kapjuk.

GUSZTÁV. O már úgy igen is mészé mégyünk.

HAMLET. Ne hidd, Gusztáv. Semmi sints történhetőbb. Sándor meg-hal; el-temettetik; porrá lesz; azt a' fazekas ki-ássá, belöle agyagot tsinál; 's nem fordítódhatik é ez az agyag a' kementze lyuka' bé-tapasztására?

indie
HARMADIK KI-JÖVETEL.

GÜLDENSTERN, AZ ELŐBBIEK.

GÜLDENSTERN.

Almélkodva akadok itten reád, kegyelmes Hertzeg. Készen vár minden. — A' Király, még minekelötte útnak erefzt, Laértessel meg-akar békéltetni. — Minden felé keresnek rég öltá.

HAMLET. Útnak ereszt! — Köszönöm az Úr fáradságát. Szaladjon tehát mintha a' halál kergetné 's sugja-meg alázatosan a' Királynak, hogy azonnal meg-jelenek.

(*Güldenstern mégyen*)

is dió

NEGYEDIK KI-JÖVETEL.

HAMLET, és GUSZTAV.

HAMLET,

Nem gondolhatod-meg, édes Gusztávom, milyen nehéz a' szívem. — De, semmi!

GUSZTÁV. Én még mindég bízom a' te férfiságodban, kegyelmes Hertzeg.

HAMLET. Ez semmit sem tesz! El-múlik!

GUSZTÁV. Ha szívednek titkos sugallását érzed, parantsolj vélem; azt fogom mondani hogy nem indulhatsz, hogy rozzúl vagy!

HAMLET. Én indúlnék, minekelötte az Atyám meg öléséért bosszút-állok? — Jer, én nem hiszek titkos sugallásoknak. A' Gondviselés tovább terjed a' veréb ki-esésénél! Ha nem mászor esik-meg, úgy most kell meg lenni; ha pedig most nem lehet, úgy mászor lessz meg az: — attól függ minden, hogy az ember kézzen légyen! akarjon!

(*El-mennek*)

79. oldal ÖTÖDIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, LAERTES, KÉSÉRÖK.

(Palota)

A' KIRÁLY

E' szerint reménylem, meg vagy győzve a felől hogy én Atyádnak meg-ölettetésében ártatlan vagyok, mert láthadd, hogy a' te ellenséged nékem is ellenségem.

LAERTES. Azt mutatják minden környül-állások. — Engesztelhetetlen bosszú szálljon rá.

A' KIRÁLY. Ebben az órában fog reá szállani 's — —

20. oldal HATODIK KI-JÖVETEL.

GÜLDENSTERN, ÉS AZ ELŐBBIEK.

GÜLDENSTERN. (be-szaladva)

Hamlet jö!

A' KIRÁLY. Töltsék-teli borral a' poharakat.

2jdi
 HETEDIK KI-JÖVETEL.

HAMLET, GUSZTAV, KESERÖL, ES AZ
ELÖBBIEK.

A' KIRÁLY.

Menj, kedves Hamletem! kész a' hajód, a' szelek kedvünk szerint fújnak, 's embereid egyedül a' te oda-érkezésedet várják. Angliának levegője tiszta és kedves, te a' Daniai nevet új tekintetbe hozod, 's el-gyengültt egés-ségednek vissza-szerzed tavaszát. — Nyújtsá-tok-által néki ezt a' poharat.

HAMLET. Tegyétek-le egy kevéssé!

A' KIRÁLY. A' Király Hamletnek szeren-tses útjáért 's kívántt vissza-téréséért ifzik. Hirdetessétek-ki trombiták által hogy Hamletért ifzik a' Király! — te ped g, Hamlet, ígyál a' Laerteséért, a' ki Atyjának meg-öléséért né-keg meg-enged! — Egészségedért Hamlet!

(Trombita 's dob riadás)

22. ~~NYÓLTZADIK~~ KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLYNÉ, AZ ELŐBBIEK.

A' KIRÁLYNÉ.

(Fel-veszi a' Hamletnek készített poharat)

Az Anyád iszik érted, Hamlet! Hozzon Isten szerentsésen szerető karjai közzé.

HAMLET. Édes jó Anyám!

A' KIRÁLY. (hirtelen, de titkolózva) Gertrúd, ne igyál. (magában) Már késő! meg van!

A' KIRÁLYNÉ. (Hamletnek nyújtja a' bort) Engedd-meg Király! kedves Fijam egészségéért tselekedtem azt.

A' KIRÁLY. Hamlet! fogd ezt a' kezet. (a' Laertes jobbját)

HAMLET. (Le-teszi a' poharat) Botsáfs-meg nékem Laertes! én téged meg-bántottalak. De botsáfs-meg, és tégy bizonyossá a' felől Uri Nemes szavad alatt. A' jelenvalók mind tudják, 's te is tudhatod, hogy én bizonyos idő óta veszedelmes elme-nyavalyában sinlödöm. A' mit tselekedtem, azt akkor tselekedtem mikor el-hevültt elmém egészen elragadott. Nem Hamlet az, a' ki Oldenholmot meg-ölte. — Hamlet nem vólt Hamlet, mikor azt tette; Hamlet e' tselekedet előtt ifzonyo-

dik. Bolondsága a' vétkes; nem ő maga: ő maga azok közt van, a' kik ezen tselekedet által meg bántattak. Engedjed tehát hogy nemes lelked előtt az a' szent állítás, hogy én ezt nem akarva tselekedtem, engemet csak annyira tégyen vétkesnek, mint ha a' ház fedelére löttem volna fel egy nyilat, 's az le-estében a' Testvéremet verte volna által.

LAERTES. Mint fija a' Meg-ölttnék, 's Testvére a' Meg-hólttnak meg-engedek egéfzen: de mint Nemes Ember a' Lovagi törvények szerint mind addig nem engedhetek-meg, míg egynehány tisztos Bírák a' bosszú-állás baj-vívása alól fel-nem szabadítanak, 's azt az ítéletet nem hozzák, hogy betsületem tsorbája nélkül néztem-el Atyámnak 's Húgomnak esetét. Addig pedig barátságodat barátságának nézem, 's a' magamé felől bizonyossá tészlek.

A' KIRÁLY. Béke-poharakat! (*Hamlet és Laertes hozzá nyúlnek.*)

GUSZTÁV. Mi baja a' Királynénak?

HAMLET. Mi bajod, Anyám?

A' KIRÁLY. Az tsak gyengeség.

A' KIRÁLYNÉ. Nem! nem! O. édes Hamlet! a' borban méreg vólt.

HAMLET. Méreg? — Itt a' méreg néked, átkozott Gyilkos! (*hadd ránt 's által-dúsi a' Kirdlyt*)

A' KIRÁLY. Gyilkos! Gyilkos!

(*Mindnyájan kardot vonnak*)

A' KIRÁLYNÉ. Allj-meg Laërtes! álljatok-meg Dánok! Értsétek-meg a' mit haldokló Királynétok mond. A' halál utolsó pörtzentésében igazság vagyok. A' ti Királyotok Gyilkos volt; meg-ölte első Uramat. Ez a' ti Királynétok pedig — o miért kell ezt magamnak meg-vallani! — meg-eggyezett Férje meg-öletésében.

(*Villámlik; mennydörög; a' Királyné egy székbe dül; a' körülötte valók el-íszonyodnak, rettegnek*)

HAMLET. Az Ég igazolja szavait.

GÜLDENSTERN. Atkozott legyen tehát ez a' kard, és az a' kéz a' melly ismét hozzá nyúl.

(*El-veti a' kardot*)

A' KIRÁLYNÉ. O be irtoztató az én sorsom: be szörnyű az én tettem bére! Hamlet engedj-meg nékem! Tsak egyfzer engedd meg-ölelni magadat! Hamlet!

HAMLET. Anyám, engeszteld-meg az Egeket!

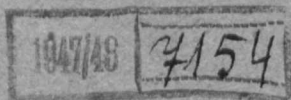
A' KIRÁLYNÉ. Édes fiam, az én kárhoyatos tselekedetem engemet el-taszít a' te meljedről. O be kegyetlenül mardossa lelkemet vétkem, kegyetlenebbül mint a' meg-emészto méreg. Hamlet, botsásf-meg nékem! botsásf-satok meg nékem Dánok! Ne engedjétek hogy átkotokkal terhelve szálljak síromba. Királyo-

tok meg-öléséért elégséges bosszút láttatok. Hamlet, édes fiam, óh könyörögj, hogy az Eg irgalmazzon-meg nékem; én halok!

(Hamlet felé nyújtja karjait , de hirtelen le-roskad, 's meg-hal)

LAÉRTES. Az Isten irgalmas! Felséges Király-fi, én rézsesévé tétettem ennek az ifzonyú tselekedetnek, mert ez a' hitetlen (a' Királyra mutat) el-tsábított. Az én Atyám halála ne szálljon ki ellened, se az Anyádé ellenem.

HAMLET. (meg-szorítja kezét) Laertes. — A' szegény Anyám! — Ti, a' kik el halaványodva, 's le-lánczolja az álmélkodás által, állatok körültem 's ezen hallatlan történetről ifzonyodtok, légyetek tanúk közöttem és Dánia között ez irtóztató eset felől; mert én töletek várom igazoltatásomat 's kétségbe hozott nevem' helyre-állatását.

(۱)

Magyar Király

S T E L L A.

MULATTATÓ JÁTEK.

GÖTHE IRASÁIBÓL.

PA 3052

Handwritten text, possibly a signature or name, including the word "Handwritten".

Handwritten text, possibly a signature or name, including the word "Handwritten".

